

IERFM

2018 April 12-13-14 Cappadocia

Özet Bildiri Kitabı

2

2018 April 12-13-14 Cappadocia

**INTERNATIONAL
ECONOMIC
RESEARCH AND
FINANCIAL
MARKETS CONGRESS**

**DETAY
YAYINCILIK**

**12-14 APRIL 2018 NEVŞEHİR
IERFM
INTERNATIONAL ECONOMIC RESERACH AND
FINANCIAL MARKETS CONGRESS
ABSTRACT PROCEEDING BOOK**

**12-14 NİSAN 2018 NEVŞEHİR
IERFM
ULUSLARARASI EKONOMİ ARAŞTIRMALARI VE
FİNANSAL PİYASALAR KONGRESİ
ÖZET BİLDİRİ KİTABI**

Editör:

Dr. Öğretim Üyesi Sonat BAYRAM

Editör Yardımcıları

Dr. Öğretim Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ

Öğr. Gör. Derya YALÇIN

Öğr. Gör. Alican UMUT

Ankara, 2018

DETAY YAYINLARI : 927

1. Baskı : Nisan 2018
ISBN : 978-605-2323-78-6
 Yayıncı Sertifika No : 13188
 Matbaa Sertifika No : 26649

© Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.

Her hakkı saklıdır. Yazarından ve yayınevinden yazılı izin alınmaksızın bu kitabın fotokopi veya diğer yollarla kısmen veya tamamen çoğaltılması, basılması ve yayınlanması yasaktır. Aksine davranış, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu gereğince, 5 yıla kadar hapis ve adli para cezaları ile fotokopi ve basım aletlerine el konulmasını gerektirir.

Dizgi : Detay Yayıncılık
 Kapak Tasarım : Detay Yayıncılık
 Baskı ve Cilt : Bizim Büro Matbaacılık ve Basımevi
 1. Sanayi Caddesi Sedef Sokak No: 6/1 İskitler-Ankara

GENEL DAĞITIM ve İSTEME ADRESİ

DETAY ANATOLIA AKADEMİK YAYINCILIK LTD. ŞTİ.

Adakale Sokak No: 14/4 Kızılay/ANKARA

Tel : (0.312) 434 09 49 • Faks: (0.312) 434 31 42

Web: www.detayyayin.com.tr • e-posta: detayyay@gmail.com

KONGRE DESTEKLEYİCİLERİ

Nişantaşı Üniversitesi

Trakya Üniversitesi

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Yatırım Finansman

Troy

Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası

Nevşehir Belediyesi

Nevşehir Ticaret Borsası

ORKA Holding

Batik

Biltes Koleji

Özel Göztepe Hastanesi

ITBC

ULUSLARARASI EKONOMİ ARAŞTIRMALARI VE FİNANSAL PİYASALAR KONGRESİ KURULLARI ONUR KURULU

PROF. DR. Esra HATİPOĞLU

Nişantaşı Üniversitesi Rektörü

PROF. DR. Erhan TABAKOĞLU

Trakya Üniversitesi Rektörü

PROF. DR. MAZHAR BAĞLI

Nevşehir HBV Üniversitesi Rektörü

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Asaf Savaş AKAT

İstanbul Bilgi Üniversitesi

Prof. Dr. Taner BERKSOY

Piri Reis Üniversitesi

Prof. Dr. Zeynel DİNLER

Emekli Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Ekrem KESKİN

Türkiye Bankalar Birliği

Dr. Mahfi EĞİLMEZ

Kadir Has Üniversitesi

Dr. Soner CANKO

Bankalararası Kart Merkezi

DÜZENLEME KURULU

Doç. Dr. Ahmet ATAĞİŞİ

Doç. Dr. Serap ÇOBAN

Dr. Öğr. Üyesi Mert TOPÇU

Dr. Öğr. Üyesi. Sonat BAYRAM

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ

Öğr. Gör. Alican UMUT

Arş. Gör. İbrahim YAĞLI

Trakya Üniversitesi

Nevşehir HBV Üniversitesi

Nevşehir HBV Üniversitesi

İstanbul Kent Üniversitesi

Niğantaşı Üniversitesi

Niğantaşı Üniversitesi

Nevşehir HBV Üniversitesi

BİLİM KURULU

<i>Prof. Dr. Adem DOĞAN</i>	Cumhuriyet Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Adnan ÇELİK</i>	Selçuk Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Ahmet KÖSE</i>	İstanbul Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Alper ASLAN</i>	Nevşehir HBV Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Ali ACARAVCI</i>	Mustafa Kemal Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Angeliki MENEGAKI</i>	Hellenic Open University, GREECE
<i>Prof. Dr. Aviral Kumar TIWARI</i>	Montpellier Business School, France
<i>Prof. Dr. Burak ARZOVA</i>	Marmara Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Burak SALTOĞLU</i>	Boğaziçi Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Cemal ŞANLI</i>	Niğantaşı Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Doğan UYSAL</i>	Celal Bayar Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Ege YAZGAN</i>	İstanbul Bilgi Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Emre ALKİN</i>	Kemerburgaz Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Erhan ASLANOĞLU</i>	Piri Reis Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Erişah ARICAN</i>	Marmara Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU</i>	Niğantaşı Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Elif ÇEPNİ</i>	Niğantaşı Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Emine KILAVUZ</i>	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Ferit KULA</i>	Erciyes Üniversitesi
<i>Prof. Dr. George ZHELYAZKOV</i>	Trakia Üniversitesi
<i>Prof. Dr. İlhan ÖZTÜRK</i>	Çağ Üniversitesi
<i>Prof. Dr. İhsan ERSAN</i>	İstanbul Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Kerem ALKİN</i>	İstanbul Medipol Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Muhammad SAHBAZ</i>	University of Engineering&Technology, LAHORE
<i>Prof. Dr. Muhittin KAPLAN</i>	İstanbul Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Muhsin KAR</i>	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Murat KIYILAR</i>	İstanbul Üniversitesi
<i>Prof. Der. Nisfet UZAT</i>	Erciyes Üniversitesi
<i>Prof. Dr. Nicholas APERGIS</i>	University of Pireaus, GREECE
<i>Prof. Dr. Orhan ÇOBAN</i>	Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Osman Zekayi ORHAN	Niğantaşı Üniversitesi
Prof. Dr. Sadi UZUNOĞLU	Trakya Üniversitesi
Prof. Dr. Selahattin TOĞAY	Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Serdar ÖZTÜRK	Nevşehir HBV Üniversitesi
Prof. Dr. Seyhun DOĞAN	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Süphan NASIR	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Taner BERKSOY	Piri Reis Üniversitesi
Prof. Dr. Türker SUSMUŞ	Ege Üniversitesi
Doç. Dr. Ahmet ATAĞİŞİ	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Ali ARI	Kırklareli Üniversitesi
Doç. Dr. Athur KOZŁOWSKI	Banking School of Gdansk
Doç. Dr. Can Tansel TUĞCU	Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Coşkun KÜÇÜKÖZMEN	İzmir Ekonomi Üniversitesi
Doç. Dr. Derviş BOZTOSUN	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ersan ERSOY	Nevşehir HBV Üniversitesi
Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK	Nevşehir HBV Üniversitesi
Doç. Dr. Farız AHMADOV	Azerbaijan State University of Economics
Doç. Dr. Geray MUSAYEV	Azerbaijan State University of Economics
Doç. Dr. Gökhan SÖNMEZLER	Trakya Üniversitesi
Doç. Dr. Halil TUNALI	İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan Murat ERTUĞRUL	Hazine Müsteşarlığı
Doç. Dr. Hatice KARAHAN	İstanbul Medipol Üniversitesi
Doç. Dr. Milanka SLAVOVA	Trakia University
Doç. Dr. Milanka SLAVOVA	Trakia Üniversitesi
Doç. Dr. Nataliia VERSAL	Taras Shevchenko National University of Kyiv
Doç. Dr. Nicolas HUCHET	Toulon University
Doç. Dr. Oana Ramona LOBONT	Taras Shevchenko National University, UKRAINA
Doç. Dr. Onur GÖZBAŞI	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi
Doç. Dr. Oğuz ÖCAL	Nevşehir HBV Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ŞANLIOĞLU	Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Paskal ZHELEV	University of National and World Economy

<i>Doç. Dr. Semra AKSOYLU</i>	Erciyes Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Serap ÇOBAN</i>	Nevşehir HBV Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Şahin BAYRAMOV</i>	Azerbaijan State University of Economics
<i>Doç. Dr. Stela RALEVA</i>	Trakia Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Süleyman Gökhan GÜNEY</i>	Trakya Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Şaban NAZLIOĞLU</i>	Pamukkale Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ</i>	Nevşehir HBVi Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Volkan ALPTEKİN</i>	Celal Bayar Üniversitesi
<i>Doç. Dr. Zahide AYYILDIZ ONARAN</i>	İstanbul Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Heiko SCHUSS</i>	Abdullah Gül Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi. Heiko SCHUSS</i>	Abdullah Gül Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Kartal DEMİRGÜNEŞ</i>	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Konstantin STOYANOV</i>	Trakia Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Mert TOPÇU</i>	Nevşehir HBV Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Nuri SEVGİN</i>	Nişantaşı Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Sonat BAYRAM</i>	İstanbul Kent Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Şükrü APAYDIN</i>	Nevşehir HBVelî Üniversitesi
<i>Dr. Öğretim Üyesi Oğuz BAŞOL</i>	Kırklareli Üniversitesi
<i>Dr. James E. PAYNE</i>	Florida State University, USA
<i>Dr. Włodzimierz KEDZIOREK</i>	The State of Applied Sciences, POLAND
<i>Senior Lecturer Mita BHATTACHARYA</i>	Monash University, AUSTRALIA

İÇİNDEKİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİN PİSA SKORLARINA ETKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Prof. Dr. Gülnur ETİ İÇLİ - Dr. Öğr. Üyesi Esin Cumhuri YALÇIN	1
AKILLI KENTİN EKONOMİYE ETKİSİ Prof. Dr. Orhan ÇOBAN - Prof. Dr. Adnan ÇELİK - Matiullah FAIZY Öğr. Gör. Ayşe ÇOBAN	2
TÜRKİYE'DE 2004-2017 YILLARI ARASI DÖVİZ KURU VOLATİLİTESİNİN ENFLASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ Alican UMUT - Doç. Dr. Halil TUNALI	3
BANKACILIK SEKTÖRÜNDE FİNANSAL KIRILGANLIĞIN DOLARİZASYONA İLİŞKİN KIRILGANLIK DEĞİŞKENLERİ İLE ANALİZİ (2000-2017 DÖNEMİ) Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur ALTINAY	4
YATIRIMIN NAKİT AKIM KARLILIĞI YÖNTEMİ: ENERJİ SEKTÖRÜ ŞİRKETLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ - Doç. Dr. Ersan ERSOY - Arş. Gör. İbrahim YAĞLI Arş. Gör. Ö. Serkan GÜLAL	5
BANKALARDA KURUMSAL YÖNETİM: YÖNETİM KURULU YAPISININ BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSINDAKİ ROLÜ Arş. Gör. İbrahim YAĞLI - Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ - Doç. Dr. Ersan ERSOY	6
BİR TÜRK -MÜSLÜMAN GİRİŞİMCİNİN HİKAYESİ: "CEVDET BEY VE OĞULLARI" Doç.Dr. Çiğdem BOZ - Leyla ŞAHİN - Nesrin FİDANTEN - Kadriye COŞAR	7
BİTCOİN PİYASASI ETKİN Mİ? Öğr. Gör. Bekir KÖROĞLU - Prof. Dr. Alper ASLAN	8
BREXIT REFERANDUMU VE MEDYA: "GÖÇMENLİK" VE "EKONOMİK KRİZ" SÖYLEMLERİNİN ARAÇSALLAŞTIRILMASI Akademik Uzman, Fatih ÇÖMLEKÇİ	9
ÇOKULUSLU ŞİRKETLERDE VERGİ ÖDEMEME YÖNTEMİ: AGRESİF VERGİ PLANLAMASI Prof. Dr. Tülin CANBAY	10
DÖRDÜZ AÇIK HİPOTEZİ: TÜRKİYE İÇİN TEORİK BİR DEĞERLENDİRME Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ERGİN ÜNAL	11
ECONOMIC UNCERTAINTY AND MACROECONOMIC FLUCTUATIONS IN A SMALL OPEN ECONOMY: EVIDENCE FROM TURKEY Doç. Dr. Zekeriya YILDIRIM	12

EKONOMİK KALKINMA ARACI OLARAK YÖRESEL ÜRÜNLER: MENGEN YÖRESEL MANTARLARI ÖRNEĞİ Ögr. Gör. Adem ARMAN - Ögr. Gör. Özkan ERDEM Dr.Öğr. Üyesi Ersin ARIKAN	13
FINANCIAL FORECASTING WITH MULTIVARIATE WAVELET-BASED EXTREME VALUE THEORY: EVIDENCE FROM EUROPEAN STOCK MARKETS Doç. Dr. Atilla CİFTER	14
FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI: ORTADOĞU ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Doktora Öğrencisi Seher SULUK - Prof. Dr. Alper ASLAN	15
FİNANSAL GELİŞME İLE ARAŞTIRMA GELİŞTİRME HARCAMALARI ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİNİN ANALİZİ Doç. Dr. Ersan ERSOY - Dr. Öğr. Üyesi Özcan IŞIK - Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ Arş. Gör. İbrahim YAĞLI - Merve İNALTEKİN	16
FİNANSAL GELİŞMENİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ROLÜ: FİNANSAL GELİŞMENİN KAYNAĞI ÖNEMLİ Mİ? Dr. Öğr. Üyesi Mert TOPCU - Salih ÖZDEMİR	17
FİNANSAL KİRALAMA (LEASİNG): KAHRAMANMARAŞ İLİNDEKİ KOBİLERDE BİR UYGULAMA Doç. Dr. Yücel AYRIÇAY - Dr. Meltem KILIÇ - Mehmet YILMAZ	18
FİNANSAL KÜRESELLEŞME VE FİNANSALLAŞMA SÜREÇLERİNİN 1980 SONRASINDA GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ Arş. Gör. Ali Fuat URUŞ - Arş. Gör. Tuğberk ÇİLOĞLU	19
FUEL-OIL DEMAND, FUEL-OIL PRICES AND INCOME IN TURKEY: A FIRM-LEVEL ANALYSIS Doç. Dr. Atilla CİFTER – Prof. Dr. Selahattin GURIS	20
G7 ÜLKELERİNDE TAHVİL PİYASASI GELİŞİMİ VE EKONOMİK BÜYÜME Dr. Öğr.Üyesi Mert TOPCU - Salih ÖZDEMİR	21
GELİR EŞİTSİZLİĞİ İLE EMEK PİYASALARI İLİŞKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Oğuz BAŞOL	22
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKERLERDE ETKİN PIYASA HIPOTEZİNİN TESTİ: KIRILMALI BİRİM KÖK ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Murat ESMERAY	23
İHRACATA VE TURİZME DAYALI EKONOMİK BÜYÜME HİPOTEZLERİNİN ANALİZİ: KARADENİZ BÖLGESİ İLLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME Dr. Mustafa KIRCA - Dr. Öğr. Üyesi Kerem KAPTANGİL Dr. Öğr. Üyesi Aysun GARGACI KINAY	24

İKTİSAT VE SİNEMA: TÜRKİYE EKONOMİSİNİ TÜRK FİLMLERİNDEN İZLEMEK Doç.Dr. Çiğdem BOZ - Kadriye COŞAR - Nesrin FİDANTEN - Leyla ŞAHİN	25
İSTİKRARDAN İSTİKRARSIZLIĞA: FİNANSAL İSTİKRARSIZLIK HİPOTEZİ ÇERÇEVESİNDE FİNANSAL KALKINMA-EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİLERİ ÜZERİNE Dr. Öğr. Üyesi Gönül YÜCE AKINCI	26
İŞ STRESİNİN, İŞ TATMİNİ, YAŞAM TATMİNİ VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ İLE İLİŞKİLERİ: AVM ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ Uzm. Rüveyda ÖZTÜRK BAŞOL	27
KADIN EĞİTİMİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR UYGULAMA Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR - Mücahide KÜÇÜKSUCU Öğr. Gör. Sevilay KONYA - Gülbahar KABALOĞLU	28
KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ VE GİRİŞİMCİ KADINLARIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR: KONYA ÖRNEĞİ Prof. Dr. Orhan ÇOBAN - Öğr. Gör. Ayşe ÇOBAN - Emine BAŞARI Öğr. Gör. Emel MİRZA	29
KAMU VE ÖZEL LIMANLARIN VERİMLİLİK ANALİZİ Öğr.Gör. Nermin AKARÇAY	30
KENTSEL RANTIN KENTSEL DÖNÜŞÜM ALANI SEÇİMİNE ETKİSİ Prof. Dr.Orhan ÇOBAN - Prof. Dr. Adnan ÇELİK - Öykü YILMAZ – Öğr. Gör. Ayşe ÇOBAN	31
KÜRESELLEŞME VE YAKINSAMA ÜZERİNE TEORİK BİR İNCELEME Arş. Gör. Sefa ÖZBEK - Arş. Gör. Sena TÜRKMEN - Arş. Gör. Burak UĞUR	32
AB-15 ÜLKELERİNDE KAYIT DIŞI EKONOMİNİN MIMIC MODELİ İLE ANALİZİ Arş. Gör. Emre Çevik - Dr. Öğr.Üyesi Esin Cumhur YALÇIN	33
MALİ KURAL OLARAK VERGİ GELİR GÜVENLİĞİ EKSENİNDE VERGİ SİSTEMİNİN TASARIMI Dr.Öğr. Üyesi Hünkar GÜLER - Arş. Gör. Ekrem TOPARLAK	34
MINT ÜLKELERİNDE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ Dr. Öğr. Üyesi Ebru TOPCU - Duygu ALTUNTAŞ	35
MUHASEBE SİSTEMİNDE YAPILAN HATA VE HİLELERİN VERGİSEL AÇIDAN İNCELENMESİ Öğr. Gör. Atakan BÜYÜKBOSTANCI - Öğr. Gör. Hüseyin KOCAK	36

ÖNYARGILI RİSK DEĞERLENDİRMESİ: SİGORTA TÜRLERİ ÖRNEĞİ Öğr. Gör. Hüseyin KOCAK - Öğr. Gör. Atakan BÜYÜKBOSTANCI	37
RİSK SERMAYESİ (VENTURE CAPITAL) VE EKONOMİK BÜYÜME Arş. Gör. Nermin Demet KIRTEKE - Arş. Gör. Tuğrul AVCI	38
SAĞLIK HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDA NEDENSEL BİR İLİŞKİ VAR MI? MINT ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Ebru TOPCU - Arş. Gör. Hüseyin DEMİRHAN	39
SENDİKALILIK ORANI İLE EMEK PİYASALARI İLİŞKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Oğuz BAŞOL	40
SERMAYE BÜTÇELEMESİ KARARLARI: KAHRAMANMARAŞ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA Doç. Dr. Yücel AYRIÇAY - Dr. Meltem KILIÇ - Nurullah YILMAZ	41
SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR EKONOMİK KALKINMAYA DOĞRU İLK ADIM: BRIC ÜLKELERİ VE TÜRKİYE İÇİN ÇEVRESEL BİR ANALİZ Dr. Hasan RÜSTEMOĞLU	42
ŞANGHAY BEŞLİSİNİN POTANSİYEL ETKİSİ: TÜRKİYE İÇİN FAYDA-ZARAR ANALİZİ Doç. Dr. Sumru BAKAN - Arş. Gör. Özcan ÖZKAN	43
TAHVİL PİYASASI VE VOLATİLİTE ENDEKSLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ Dr. Öğr. Üyesi Çisem BEKTUR - Seda ATASAYGIN	44
TARIM SEKTÖRÜNE VERİLEN SÜBVANSİYONLARIN ÇEVRENİN KORUNMASI BAĞLAMIN-DA DEĞERLENDİRİLMESİ Dr. Öğr. Üyesi Erkan KILIÇER	45
TCMB İÇİN TEPKİ FONKSİYONU TAHMİNİ: ALTERNATİF BİR YAKLAŞIM Doç. Dr. Ümit BULUT	46
TR81 DÜZEY 2 BÖLGESİ ORMAN ÜRÜNLERİ ENDÜSTRİSİ REKABET ANALİZİ Prof. Dr. Selman KARAYILMAZLAR – Öğr. Gör. Gülay ŞENER UZCAN	47
TÜRKİYE EKONOMİSİNDE REBOUND ETKİSİ VE ENERJİ ETKİNLİĞİNİN GEÇERLİLİĞİ ÜZERİNE BİR REJİM REGRESYONU ANALİZİ Dr. Öğr. Üyesi Merter AKINCI - Dr. Öğr. Üyesi Haktan SEVİNÇ Prof. Dr. Ömer YILMAZ	48
TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK BÜYÜMEDE TARIMIN ROLÜ: AMPİRİK BİR UYGULAMA Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR - Doç. Dr. Fatih MANGIR Öğr. Gör. Sevilay KONYA - Dr. Öğr. Üyesi Pınar YARDIMCI	49

TÜRKİYE'DEKİ DÜZEY 2 BÖLGELERİNİN DIŞ TİCARETTE REKABET GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ Mehmet AYDINER	50
TÜRKİYE'NİN KARBON SALIMINDA YAPISAL KIRILMA ANALİZİ Doç. Dr. Mehmet MERT	51
TÜRKİYE'DE DÖVİZ KURUNUN ENFLASYONA ASİMETRİK ETKİSİ (2002-2018) Dr. Pınar GÖKTAŞ	52
YENİLENEBİLİR ENERJİ TÜKETİMİ İLE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Doç. Dr. Fatih MANGIR - Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR Öğr. Gör. Sevilay KONYA - Dr. Öğr. Üyesi Pınar YARDIMCI	53
YENİLENEBİLİR ENERJİ TÜKETİMİ VE EKONOMİK BÜYÜME: TÜRKİYE ÖRNEĞİ Öğr. Gör. Pelin YİNANÇ - Arş. Gör. Gül DERTLİ	54
YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE YAŞANAN GIDA İSRAFLARI, EKONOMİK VE SOSYAL ETKİLERİ, MUHTEMEL ÇÖZÜMLER ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA Öğr. Gör. Özlem YAY - Öğr. Gör. Özkan ERDEM - Öğr. Gör. Adem ARMAN	55
ZAMAN SERİLERDE FARKLI ENTEGRASYON DÜZEYLERİ İÇİN EŞBÜTÜNLEŞME TESTLERİNİN PERFORMANSLARININ İNCELENMESİ Doç. Dr. Atila GÖKTAŞ - Dr. Pınar GÖKTAŞ	56
BİST ENDEKSİNDE YER ALAN İŞLETMELERİN BAĞIMSIZ DENETİM GÖRÜŞLERİ VE BAĞIMSIZ DENETİM GÖRÜŞ TÜRLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ Prof. Dr. Semra ÖNCÜ - Prof. Dr. Cevdet A. KAYALI - İrem DOĞAN	57
BORSA İSTANBUL'DA HİSSE SENETLERİ İŞLEM GÖREN TURİZM SEKTÖRÜNDEKİ FİRMALARIN TOPSİS YÖNTEMİNE GÖRE PERFORMANS DEĞERLEMESİ VE ANALİZİ Bilim Uzm. İsmail AKTAŞ - Arş. Gör. Oğuzcan AKDEMİR Prof. Dr. Cevdet A. KAYALI	58
DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE YENİLENEBİLİR ENERJİ TEŞVİKLERİ Dr. Öğr. Üyesi Yasemin DUMRUL - Dr. Öğr. Üyesi Zerrin KILIÇARSLAN	59
LATİN AMERİKA VE DOĞU ASYA ÜLKELERİNİN DIŞ KIRILGANLIKLARINA DAİR İNCELEME Arş. Gör. Anıl BÖLÜKOĞLU	60

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI VE PIYASA DEĞERİ İLİŞKİSİ: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN İŞLETMELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA Öğr.Gör.Dr.Filiz YÜKSEL - Doç. Dr. Nilgün KAYALI Prof. Dr. Cevdet Alptekin KAYALI	61
TOPSIS ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMİNE GÖRE BİST TEKNOLOJİ SEKTÖRÜ ŞİRKETLERİNİN PERFORMANS DEĞERLEMESİ Arş. Gör.Emre BULUT - Arş. Gör. Ahmed İhsan ŞİMŞEK	62
TÜRKİYE'DE KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK RAPORLAMASININ DURUMU VE ŞİRKETLERİN FİNANSAL PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN DEĞİŞİMİ Prof. Dr. Semra ÖNCÜ - Doç. Dr. Nilgün KAYALI - Öğr. Gör. Dr. Filiz YÜKSEL	63
AN ANALYSIS OF CO-MOVEMENT IN THE TURKISH REAL SECTOR CREDIT DEFAULT PROBABILITY AND EARLY WARNING INDICATORS: A CASE OF TURKISH REAL SECTOR Doç. Dr. Evren BOLGÜN - Doç. Dr. Barış AKÇAY - Tunç OYGUR	64
THE MEASUREMENT OF SUBJECTIVE WELL-BEING IN HAPPINESS ECONOMICS Asst. Prof. Hatime KAMILÇELEBI	65
EKONOMİK KRİZ DÖNEMLERİNDE TÜKETİCİ DAVRANIŞI Dr. Öğr. Üyesi Fatih ANIL	66
FAİZSİZ FİNANS SİSTEMLERİ TOPLAM VARLIKLARI İLE İSLAMİ HİSSE SENETLERİ ENDEKSLERİ (DJIMI) ARASINDA NEDENSELLİK ANALİZİ Bilge ÇİPE - Prof. Dr. Alper ASLAN - Dr. Öğr. Üyesi Azize ESMERAY	68
AN ANALYSIS ON THE EFFECTS OF MONEY SUPPLY ON EMPLOYMENT IN G7 COUNTRIES Mustafa Emre ERTUĞRUL - Prof. Dr. Alper ASLAN	69
PORTFÖY YÖNETİMİNDE SHARPE ORANI İLE OPTİMİZASYON UYGULAMASI VE MONTE CARLO SİMÜLASYONU Dr. Öğr. Üyesi Sonat BAYRAM - Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ	70
KARMAŞIKLIK TEORİSİNİN İKTİSADİ DÜŞÜNCEYE ETKİSİ VE KÜRESEL FİNANS SİSTEMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR YAKLAŞIMLAR Dr.Öğr.Üyesi Pınar YARDIMCI - Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR Öğr. Gör. Sevilay KONYA - Doç. Dr. Fatih MANGIR	71
TÜKETİCİLERİN ALIŞVERİŞ SÜRECİNDE ÇOKLU KANAL KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARI: DİJİTAL VE FİZİKSEL KANALLAR ARASINDAKİ GEÇİŞ NEDENLERİ Prof. Dr. Süphan NÂSİR - Meri Taksi DEVECİYAN	72

TÜRKİYE'DE ENERJİ İTHALATININ BÜYÜMEYE ETKİSİ: BİR NEDENSELLİK VE EŞ BÜTÜNLEŞME ANALİZİ Dr. Öğr. Üyesi M. Said CEYHAN - Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAMACI Arş. Gör. Mehmet Akif PEÇE	73
TÜRKİYE'DE EKONOMİK BÜYÜME'NİN BEŞERİ SERMAYE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR NEDENSELLİK VE EŞ BÜTÜNLEŞME ANALİZİ Arş.Gör. Mehmet Akif PEÇE - Dr. Öğr. Üyesi M. Said CEYHAN Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAMACI	74
FİNANSAL GELİŞME VE ENERJİ TÜKETİM İLİŞKİSİNİN ANALİZİ: BRICS ÜLKELERİNDEN ÖRNEK Tuba HANİFİ - Prof. Dr. Alper ASLAN	75
PARA ARZI VE ENFLASYON İLİŞKİSİNİN ANALİZİ: G7 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ Lütfi BİÇİMVEREN - Prof. Dr. Alper ASLAN	76
REZERV OPSİYON MEKANİZMASI VE FAİZDE İSTİKRAR Prof. Dr. Sadi UZUNOĞLU - Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Sonat BAYRAM	77
KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ANALİZ Dr. Öğr. Üyesi Turgay MÜNYAS - Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÖZARSLAN SAYDAR	78
SEÇİLMİŞ OECD ÜLKELERİNDE AR-GE, İNOVASYON YATIRIMLARININ VE EKONOMİK BÜYÜMENİN FİNANSAL GELİŞME ÜZERİNE ETKİSİ Dr. Öğr. Üyesi Fatma TEMELLİ - Dr. Öğr. Üyesi Dilek ŞAHİN	79

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELERİN PİSA SKORLARINA ETKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Gülnur ETİ İÇLİ*

Dr. Öğr. Üyesi Esin Cumhur YALÇIN**

**Kırklareli Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü*

***Kırklareli Üniversitesi, İİBF, Ekonometri Bölümü*

ÖZET

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) tarafından öğrencilerin okullarda öğrendiği bilgi ve becerileri günlük yaşamda kullanma becerilerini ölçen PISA skorları, ülkelerin kalifiye eleman yetiştirebilmesinde bir ön araştırma niteliğindedir. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üçer yıllık dönemlerle 15 yaş grubundaki öğrencilerin Matematik, Fen Bilimleri ve Okuma becerileri ölçülmektedir. Bu sayede öğrencilerin gelecekte hangi alanlarda yetkin olup olmadığı ölçülüp öğrencinin doğru şekilde yönlendirilmesi mümkün olmaktadır. Bunun yanı sıra PISA skorlarının düşük olması, eğitimde kalite ile ilgili de bilgi vermektedir. Özellikle iş yaşamına doğru bir şekilde yönlendirilen öğrenciler, ülkenin kültürel, sosyal ve ekonomik olarak da kalkınmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca hızlı bir şekilde gelişen teknoloji ile eğitimin de maliyeti artmaktadır. Gerek devlet harcamaları gerekse hanehalkının eğitim için ayırdıkları bütçeler de iyi bir eğitimde kalitenin belirleyicisidir. Bu nedenle eğitime yapılan yatırımlar oldukça önemlidir.

Bu çalışmada, OECD üyesi 35 ülkenin Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) skorları Veri Zarflama Analizi ile analiz edilmiştir. 2009, 2012 ve 2015 yılları için yapılan bu analizde, girdi olarak kişi başına GSYİH, eğitim harcamalarının GSYİH'ya oranı, ikincil okullaşma oranı, yetişkinlerin eğitim düzeyleri olup çıktı olarak PISA skorlarının okuma, matematik ve fen ortalama puanlarıdır. Analiz sonucunda ele alınan girdi değişkenleri ile farklı yıllarda PISA skorlarının etkinliğinin değiştiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: PISA Skorları, Veri Zarflama Analizi, OECD Ülkeleri

AKILLI KENTİN EKONOMİYE ETKİSİ

Prof. Dr. Orhan ÇOBAN *

Prof. Dr. Adnan ÇELİK **

Matiullah FAIZY ***

Öğr. Gör. Ayşe ÇOBAN ****

**Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, İİBF, Konya*

*** Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, İİBF, Konya*

****Selçuk Üniversitesi, FBE, Konya,*

***** Sorumlu Yazar, Öğr. Gör., Selçuk Üniversitesi, SBMYO, Konya*

ÖZET

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'na göre hali hazırda yaklaşık 3,3 milyar insan kentsel alanlarda yaşamakta olup, bu rakam dünya nüfusunun %50'sine tekabül etmektedir. 2050'li yıllarda söz konusu oranın %70'lere yükselmesi öngörülmektedir. Avrupa kıtası dikkate alındığında hali hazırda nüfusun yaklaşık %70'i kentlerde yaşamakta olup, 2020 yılında bu oranın %80'lere ulaşması beklenmektedir. Bu gelişmeler kentsel alanların gittikçe kalabalıklaşacağına; buralarda yaşayan insanların sorunlarının artacağına ve bu sorunların çözümünde yeni uygulamalarının hayata geçirilmesinin gerekliliğine işaret etmektedir.

Yukarıda bahsi geçen sorunlara genel bir çözüm olarak çeşitli kentlerde "Akıllı Kent" uygulamaları hayata geçirilmektedir. Bu nedenle literatürde "Akıllı Kent" kavramı yoğun bir şekilde tartışılmaya başlanmış ve uluslararası politikalarda giderek daha popüler hale gelmiştir. Bu kavramı açıklayabilmek ve anlayabilmek için kentlerin artan önemini dikkate almakta fayda vardır. Kentler toplumların sosyal, siyasal ve ekonomik yaşamlarını şekillendirmektedir.

Bu çalışmada kent-ekonomi etkileşimleri çerçevesinde akıllı kent uygulamaların ekonomik göstergeler üzerine etkisinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kent konseptinden hareketle kent türleri üzerinde durulmuş ve akıllı kentin kavramsal açılımı ortaya konulmuştur. Akıllı kent kavramının boyutları olan akıllı ulaşım, akıllı çevre, akıllı yaşam, akıllı eğitim, akıllı yönetim ve akıllı ekonomi ele alınarak, bu boyutların Kopenhag'da hayata geçirilen uygulama sonuçları analiz edilmiştir. Uygulama sonuçları akıllı kent uygulamalarının ekonomik göstergeler üzerinde olumlu yönde etkiye sahip olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Kentler; Sürdürülebilirlik; Kentsel Gelişme; Ekonomik Göstergeler

TÜRKİYE'DE 2004-2017 YILLARI ARASI DÖVİZ KURU VOLATİLİTESİNİN ENFLASYON ÜZERİNDEKİ ETKİSİ*

Alican UMUT*

Doç. Dr. Halil TUNALI**

**İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Doktora Programı Öğrencisi*

***İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, İktisat Bölümü Öğretim Üyesi*

ÖZET

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 25 Nisan 2001'de çıkarılan kanunla birlikte bağımsız hale gelmesiyle birlikte, TCMB bağımsız para politikalarını uygulamaya başlamıştır. TCMB'nin temel amacı olarak fiyat istikrarının sağlanması belirlenmiştir. Belirlenen bu temel amaca ulaşmadaki zorluklardan biri olan döviz kurunda yaşanan oynaklıkların giderilmesinin TCMB'nin temel amacına ulaşmasını kolaylaştıracaktır.

Bu kapsamda yapılan çalışmada, öncelikle literatür taraması yapılmış ve bu alanda yapılan çalışmalar incelenmiştir. 2004-2017 yılları arasındaki aylık ortalama dolar kuru ve aylık enflasyon rakamları alınarak kurulan ekonometrik modelde döviz kuru volatilitesinde kullanılan ARCH, GARCH, EGARCH, PARCH, COMPONENT ARCH gibi doğrusal olmayan koşullu değişkenli modeller incelenerek en uygun model olan EGARCH modeli seçilmiştir. Seçilen EGARCH Modeli ile değişkenlerdeki volatilité etkisi ortadan kaldırılarak, ardından yapılan ARCH-LM testi ile volatilité etkisinin ortadan kalktığı doğrulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda 2004-2017 yılları arasında dolar kuru ve enflasyon üzerinde volatilité etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru, Volatilité, Enflasyon

* Alican UMUT'un 'Döviz Kuru Volatilitésinin Makro Ekonomik Değişkenler Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği' İsimli Doktora Tezinden Üretilmiştir

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE FİNANSAL KIRILGANLIĞIN DOLARİZASYONA İLİŞKİN KIRILGANLIK DEĞİŞKENLERİ İLE ANALİZİ (2000-2017 DÖNEMİ)

Dr. Öğr. Üyesi Ayşenur ALTINAY*

**T.C. Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi*

ÖZET

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların tarihi, insanlık tarihi kadar eskilere dayanmaktadır. Dünya tarihinin farklı dönemlerinde farklı şekillerde ve farklı uygulamalarla çıkan bankalar Mezopotamya’da, Mısır’da yapılan kazılarda, Antik Yunan’da kayıt altına alınan belgelerde, Roma İmparatorluğu’nda kıymetli madenlerle ilgili işlemlerde görülmektedir.

Dünya tarihinin en eski zamanlarından günümüze kadar çağın gereklerine göre değişerek ve gelişerek gelen bankacılık sistemi açık sistem olma özelliği taşımakta dolayısıyla iç ve dış çevresinde meydana gelen olumlu ve olumsuz gelişmelerden kimi zaman doğrudan kimi zaman ise dolaylı olarak etkilenmektedir. Bu etkilenme kimi zaman ulusal kimi zaman uluslar arası boyutta gerçekleşebilmektedir. Bankacılık sektörü günümüze kadar pek çok krizden etkilenmiş kimi zaman ise bir krizin ana nedeni olmuştur.

Finansal kırılganlık, en genel ifadeyle ekonomik şoklara karşı duyarlılık olduğundan bankacılık sektöründe yaşanabilecek şokların dolayısıyla finansal krizlerin ayak sesleri olarak görülmektedir.

Bankacılık sektöründe krizlerin öncül göstergelerinden olan finansal kırılganlık düzeyi farklı değişkenlerle ölçülebilmektedir. Bu çalışmada, bankacılık sektörüne ilişkin finansal kırılganlık düzeyi dolarizasyona ilişkin kırılganlık değişkenlerinden oluşturulmuş endeks aracılığıyla 2000-2017 yılları arasını kapsayan dönem üzerinden ele alınacaktır. Çalışma sonucunda 18 yıllık süreçte yaşanan gelişmeler ele alınarak gelecek dönemlere yönelik öngörüler paylaşılacaktır. Çalışmada ele alınan dönemde bir ulusal bir de uluslararası bankacılık krizi yaşandığı için ilgili dönemin incelenmesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bankacılık sektörü, finansal kırılganlık, dolarizasyon, kriz

YATIRIMIN NAKİT AKIM KARLILIĞI YÖNTEMİ: ENERJİ SEKTÖRÜ ŞİRKETLERİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Doç. Dr. Ulaş Ünlü*

Doç. Dr. Ersan Ersoy**

Arş. Gör. İbrahim Yağlı***

Arş. Gör. Ö. Serkan Güllal****

** Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Bankacılık ve Finans Bölümü*

*** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İİBF, Bankacılık ve Finans Bölümü*

**** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü*

***** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü*

ÖZET

Yatırımın Nakit Akım Karlılığı Yöntemi (CFROI), değere dayalı çağdaş finans yöntemlerinden birisi olup geleneksel muhasebe temelli şirket performans ölçümünde kullanılan yöntemlerin yetersizliği üzerine geliştirilmiş bir yöntemdir. Gelişmiş sermaye piyasalarında şirketlerin faaliyetleri değer odaklı olup şirketlerin yatırımcılarına ne kadar katma değer sağladıklarının tespiti oldukça önemli bir hale gelmiştir. Bununla birlikte, Türkiye’de yapılan çalışmalar incelendiğinde bu alanda önemli bir boşluk olduğu gözlenmektedir. Bu nedenle çalışmanın temel amacı olarak Borsa İstanbul’da işlem gören enerji sektörü şirketlerinin, Yatırımın Nakit Akım Karlılığı yöntemine göre hissedarlarına değer yaratıp yaratmadıklarını tespit etmek olarak belirlenmiştir. Çalışmanın bu anlamda literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın sonucunda elde edilen bulgulara göre BIST’de işlem gören enerji sektörü firmalarının hissedar değeri yaratmakta başarılı olamadıkları gözlenmiştir. Şirket yöneticilerinin diğer çıkar gruplarını da GÖZETecek şekilde hissedar değerini artırıcı politikalar geliştirmesinin enerji sektörü şirketleri için hayati öneme sahip olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yatırımın Nakit Akım Karlılığı, Hissedar Değeri, Enerji Sektörü.

BANKALARDA KURUMSAL YÖNETİM: YÖNETİM KURULU YAPISININ BANKALARIN FİNANSAL PERFORMANSINDAKİ ROLÜ

Arş. Gör. İbrahim YAĞLI,
Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ,
Doç. Dr. Ersan ERSOY

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü*

***Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi*

****Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

ÖZET

Kurumsal yönetim, bir firmanın, paydaşlarının ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde, finansal ve beşeri kaynakları kendine çekmesine, verimli çalışmasına ve bu sayede hissedarları için katma değer yaratmasına imkân tanıyan kanun, yönetmelik ve gönüllü uygulamalar bütünü olarak tanımlanabilir. Yürütme, karar alma ve temsil organı olan yönetim kurulu, en önemli içsel kurumsal yönetim mekanizmalarından biridir. Dünyanın önde gelen firmalarında yaşanan skandalların ardından, bu kurumsal yönetim mekanizmasının firmaların finansal performansı üzerindeki etkisi birçok araştırmacı tarafından incelenmesine rağmen bu çalışmalarda genellikle finansal olmayan firmalar üzerinde durulmuştur.

Bankacılık sektöründeki karmaşıklıklar, sınırlı rekabet, yoğun düzenlemeler ve yüksek bilgi asimetrisine bağlı olarak bankacılık sektöründe kurumsal yönetim ile finansal performans arasındaki ilişkinin incelenmesi önem arz etmektedir. Bu noktada, kurumsal yönetim mekanizması olarak yönetim kurulunun yapısını ele alan bu çalışmanın iki amacı bulunmaktadır. Çalışma ile ulaşılmak istenen ilk amaç Türkiye faaliyet gösteren bankaların yönetim kurulu yapılarının özelliklerini ve bu özelliklerde yıllar itibarıyla meydana gelen değişiklikleri ortaya çıkarmaktır. Diğer amaç ise yönetim kurulu çeşitliliğinin finansal performans üzerindeki etkisini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda, Türkiye’de faaliyet gösteren 23 bankanın 2005-2016 dönemine ait verileri kullanılarak, yönetim kurulundaki çeşitlilik ile finansal performans arasındaki ilişki panel veri analizi ile incelenmiştir. Çalışmada çeşitlilik ile ilgili olarak yönetim kurulu büyüklüğü, kadın üyelerin oranı ile yabancı üyelerin oranı kullanılırken; firma performansının ölçümü için aktif karlılık (ROA) ile özsermaye karlılığı (ROE) kullanılmıştır. Ayrıca, toplam aktiflerin logaritması ile özsermaye/toplam aktifler oranı kontrol değişkeni olarak kullanılmıştır.

Analiz sonuçları, yıllar itibarıyla yönetim kurulu büyüklüğü ile ilgili önemli bir değişiklik olmadığını, bankaların ortalama yönetim kurulu üye sayısının 7 ile 10 arasında olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bununla birlikte, çeşitlilik ile ilgili olarak kullanılan diğer değişkenlerde önemli artışlar olduğu gözlenmiştir. Yönetim kurulunun yapısı ile finansal performans arasındaki ilişki ile ilgili olarak ise yabancı üyelerin oranı ile finansal performans arasında anlamlı ve negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan, kadın üyelerin oranı ile ROA ve ROE arasında pozitif bir ilişki tespit edilse de bu ilişkilerden sadece ROA ile olan ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Son olarak, yönetim kurulu büyüklüğü ile finansal performans arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Yönetim, Yönetim Kurulu Yapısı, Finansal Performans, Bankacılık Sektör

BİR TÜRK - MÜSLÜMAN GİRİŞİMCİNİN HİKAYESİ: “CEVDET BEY VE OĞULLARI”

Doç.Dr. Çiğdem BOZ*

Leyla ŞAHİN**

Nesrin FİDANTEN***

Kadriye COŞAR****

*Batman Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi

**Batman Üniversitesi, İktisat Yüksek Lisans programı öğrencisi

***Batman Üniversitesi, İktisat Yüksek Lisans programı öğrencisi

****Batman Üniversitesi, İktisat Yüksek Lisans programı öğrencisi

ÖZET

Tüm toplumların benzer evrelerden geçeceği veya aynı süreçleri takip edeceği yönündeki tarihsel bir yasanın (nomotetik) kabulüne dayalı modern paradigma, diğer sosyal bilim dallarında olduğu gibi iktisatta da hakim anlayış olagelmıştır. Bu genellemeci bakış açısının aksine her toplumun kendine has bir gelişim çizgisi izlediğini ileri süren idiografik yaklaşım, toplumsal yapıların çeşitliliği ve farklılığına işaret eder. Başka bir deyişle, her toplumun geçeceği evreler o toplumun yapısına göre şekillenir. Toplumsal yapının bu belirleyici (determinist) rolü göz önüne alındığında, bu yapıyı etrafıca analiz etmeksizin yapılan çalışmaların eksik olacağı kanaatindeyiz. Bu yalnızca sosyoloji için değil iktisat disiplini için de geçerli bir argümandır.

Toplumsal yapı ve geçirdiği dönüşümleri anlamak açısından önemli bir kaynak olan edebi eserler, özellikle de dönem romanları sosyal bilimciler için oldukça yol gösterici olabilir. Bir edebi eser her ne kadar kurmacadan oluşsa da, içerisinde insana ve topluma dair gerçek hayattan unsurlar barındırır.

Dönem romanı (zeitroman) olarak nitelendirilebilecek Orhan Pamuk’un “Cevdet Bey ve Oğulları” isimli romanı bu nitelikte bir edebi eser olarak görülebilir. 1905 yılından 1970’lere kadar olan dönemde Türkiye’nin modernleşme sürecini Nişantaşı’lı zengin bir aile aracılığıyla anlatan romanda, karakterlerin tümü Türk modernleşmesinin farklı dönemlerini temsil eder. Roman, Cumhuriyet sonrası Türk burjuvasını simgeleyen birçok unsuru içinde barındırdığı gibi, aynı zamanda Türk-Müslüman girişimci sınıfın filizlenmeye başladığı Osmanlı’nın son dönemlerinden de kesitler sunar.

Genel anlamda Türkiye’nin söz konusu yıllardaki sosyo-ekonomik, kültürel ve politik durumunu ve dönüşümünü yansıtan roman, özel olarak ise Türkiye’de burjuva sınıfının oluşumu ve gelişimini yansıtmaya açısından iktisat tarihçileri ve sosyologları için önemli bir başvuru kaynağı olarak görülebilir.

Bu çalışmada, “Cevdet Bey ve Oğulları” romanının iktisadi anlamda analizi yapılarak, toplumsal yapıya dair çıkarımları tespit edilecek olup, edebi eserlerin iktisat tarihi araştırmaları için önemli bir kaynak olma potansiyelinin altı çizilecektir.

Anahtar Kelimeler: toplumsal yapı, iktisat ve edebiyat, roman analizi, Cevdet Bey ve Oğulları

BİTCOİN PİYASASI ETKİN Mİ?**Öğr. Gör. Bekir KÖROĞLU*****Prof. Dr. Alper ASLAN****** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi****Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi***ÖZET**

Mevcut tüm bilginin fiyatlara yansıdığı piyasalar etkin olarak adlandırılmaktadır. Zayıf formda etkin bir piyasada geçmiş fiyat hareketleri tamamen mevcut fiyatların içindedir. Kripto paralara olan ilginin artması ile Bitcoin'e yatırım yapanların sayısı artmıştır. Yatırımcılar Bitcoin'i ödeme fonksiyonunun yanında finansal bir yatırım aracı olarak da görmeye başlamışlardır. Bu çalışmada 2013-2017 dönemi için aylık ve haftalık kapanış verileri kullanılarak Bitcoin'in zayıf formda etkinliği araştırılmıştır. Çalışmada zayıf form etkinliği test etmek amacıyla birim kök testleri yapılmıştır. Geleneksel birim kök test sonuçlarına göre bitcoin piyasası etkin, yapısal kırılmalı birim kök testleri sonuçlarına göre ise bitcoin piyasası etkin değildir.

Anahtar Kelimeler: Etkin Piyasalar, Blok Zinciri, Bitcoin, Birim Kök Testi**Jel Kodları:** G14, C12, C22

BREXIT REFERANDUMU VE MEDYA: “GÖÇMENLİK” VE “EKONOMİK KRİZ” SÖYLEMLERİNİN ARAÇSALLAŞTIRILMASI

Akademik Uzman, Fatih Çömlekçi*

*Kırklareli Üniversitesi, Dış İlişkiler Koordinatörlüğü

Özellikle 20. Yüzyılda iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler medyayı kamuoyu oluşturma sürecinde önemli bir değişken haline getirmiştir. 1990lı yıllarda İnternet’in, 2000li yıllarda da sosyal / dijital medyanın denkleme girmesi geniş kitlelere daha hızlı ve çabuk bir biçimde ulaşmayı mümkün kılmıştır. Belirli bir dünya görüşü bağlamında hareket eden vatandaşlar, sivil toplum örgütleri, çıkar grupları ve politik partiler bu yeni enstrümanları etki alanlarını genişletmek amacıyla kullanmaya başlamışlardır. Bu bağlamda Birleşik Krallığın Avrupa Birliği’nden ayrılmasının oylandığı 23 Haziran 2016 referandumu öncesinde geleneksel ve dijital medyada yürütülen geniş çaplı kampanyalar, medyanın kamuoyunu etkileme gücünü anlama açısından örnek olay olarak ele alınmıştır. Avrupa Birliği’nden ayrılma taraftarları süreç boyunca ekonomik kriz ve göçmenlik “tehdidi” söylemlerini dolaşıma sokarak ve zaman zaman çarpıtılmış / üretilmiş veriler kullanarak kamuoyuna yön vermeye çalışmışlardır. Araştırmada söz konusu söylemler geleneksel ve dijital medyadaki örnekler üzerinden incelenmiştir. Elde edilen veriler *post-truth* (çarpıtılmış gerçeklik) ve *moral panic* (ahlaki panik) kavramları kullanılarak medya – kamuoyu ilişkisi bağlamında tartışmaya açılmıştır.

Anahtar sözcükler: ekonomik kriz, medya, kamuoyu, göçmenlik, çarpıtılmış gerçeklik.

ÇOKULUSLU ŞİRKETLERDE VERGİ ÖDEMEME YÖNTEMİ: AGRESİF VERGİ PLANLAMASI

Prof. Dr. Tülin Canbay*

**Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F., Maliye Bölümü*

ÖZET

Günümüz küresel dünyasının çokuluslu şirketleri gelişen teknoloji ve telekomünikasyon hizmetlerinin ivmesiyle sermaye ve işgücünün serbest hareket imkanlarını kullanarak faaliyetlerini ve karlarını kolaylıkla bir ülkeden başka bir ülkeye aktarabilmektedir. Ancak bu faaliyet ve kar aktarımı hareketleri uluslararası alanda matrah aşındırmalarını da beraberinde getirmektedir. Ulus devletlerin küresel piyasada daha fazla yabancı yatırım çekmek için uyguladıkları düşük vergi oranları, yatırım teşvikleri, vergisiz serbest bölge düzenlemeleri gibi vergi rekabeti araçları da çokuluslu şirketlerin matrahlarını azaltmasında etkili olmakta ve sonuçta ulus devletler bu çok uluslu şirketlerden elde etmeyi umdukları vergi gelirlerini alamamaktadır.

Çokuluslu şirketler, faaliyet gösterdikleri bu ulus devletlerin kaynaklarını kullanmakta, bu ülkelerden milyonlarca dolarlık gelirler elde etmekte ancak, bu ulus devletlerde yaratılan değerle orantılı bir vergi ödememektedirler. Çok uluslu şirketlerin bu ülkelerde vergi ödememeyi başarısındaki temel yöntem ise “agresif vergi planlaması”dır. Agresif vergi planlaması, mükelleflerin vergi yüklerini en aza indirmek amacıyla yapılan ve uluslararası vergi sistemleri arasındaki uyumsuzluk ve boşluklardan yararlanılan bir yöntemdir. Ancak, Agresif vergi planlaması her ne kadar hukuki çerçevede gerçekleşiyor görünse de, kanunun konuluş amacının ötesinde, kanunun ruhuna aykırı olarak vergi yükünün azaltılması ya da tamamen ortadan kaldırılmasını hedeflemekte ve vergiden kaçınmanın sınırlarını aşmaktadır. Bu çalışmada çok uluslu şirketlerin uluslararası alanda kullandıkları agresif vergi planlaması yöntemleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Agresif Vergi Planlaması, Vergi Planlaması, Çok Uluslu Şirketler, Kar Aktarımı, Matrah Aşındırma.

DÖRDÜZ AÇIK HİPOTEZİ: TÜRKİYE İÇİN TEORİK BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe ERGİN ÜNAL*

**Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Bankacılık ve Finans Bölümü*

ÖZET

Ekonomi yazınında ikiz ve üçüz açık hipotezleri var olmakla beraber dördüz açık olgusu da son yıllarda tartışılmaya başlanmıştır. Çalışmada tasarruf açığı, çıktı açığı, bütçe açığı ve cari açığın eşanlı olarak gerçekleşmesi olarak tanımlanan dördüz açık ve makroekonomik etkileri teorik bağlamda incelenecektir. Bunun yanında Türkiye için ikiz, üçüz ve dördüz açık hipotezlerini araştıran literatür çalışmaları geniş perspektifle incelenecektir. Çalışmanın amacı makroekonomik değişkenler arasındaki herhangi bir değişimin eşanlı sağlandığı durumda oluşabilecek muhtemel etkilerin tartışılması olup, bu durumu ikiz, üçüz ve dördüz açık bağlamında Türkiye ekonomisi için irdelemektir.

Anahtar Kelimeler: Dördüz Açık, Cari Açık, Tasarruf Açığı, Çıktı Açığı, Bütçe Açığı

ECONOMIC UNCERTAINTY AND MACROECONOMIC FLUCTUATIONS IN A SMALL OPEN ECONOMY: EVIDENCE FROM TURKEY

Doç. Dr. Zekeriya YILDIRIM*

**Department of Economics, Anadolu University*

This study documents evidence about the effects of economic uncertainty shocks on a small open economy. We estimate a vector autoregression by using monthly macroeconomic data. Thus, we employ a monthly measure of economic activity — the industrial production index. We find that an economic uncertainty shock generates a sharp and short recession in the small open economy. Moreover, the uncertainty shocks also depress consumer confidence and raise unemployment rate. To check whether our results are robust to different measures of economic activity, we use quarterly measures of economic activity such as real GDP, investment and consumption. We find that an economic uncertainty shock leads to a contraction in real GDP, consumption, and investment. This implies that the uncertainty shock produces a recession in economic activity, irrespective of different measures of economic activity.

Keywords: Economic Uncertainty; Consumer Confidence; Recession; VAR

EKONOMİK KALKINMA ARACI OLARAK YÖRESEL ÜRÜNLER: MENGEN YÖRESEL MANTARLARI ÖRNEĞİ

Ögr. Gör. Adem ARMAN*

Ögr. Gör. Özkan ERDEM**

Dr.Öğr. Üyesi Ersin ARIKAN***

**Akdeniz Üniversitesi*

***Akdeniz Üniversitesi*

****Sinop Üniversitesi*

ÖZET

Eski çağlardan bu yana gıda amaçlı olarak kullanılan doğal mantarlar, günümüzde gıda yanında kozmetik, endüstri, tıp ve ilaç sanayinde çok geniş kullanım alanına sahip olmasından dolayı yüksek ekonomik değer taşıyan ürünler haline gelmiştir. Özellikle tıbbi özellikleri, zengin besin içeriği, kısa sürede, farklı alanlarda ve düşük maliyetle yetiştirilebilmesi dünyanın birçok yerinde ticari olarak kültürlerinin yapılmasını teşvik etmektedir. Bunların yanı sıra son yıllarda dünyada sağlıklı ve güvenilir gıda talebinin artmasıyla birlikte mantar yetiştiriciliği önemli bir sanayi kolu haline gelmiş olup doğadan mantar toplama da eğlenceli ve para kazandıran bir aktivite olmasının yanı sıra önemli bir geçim kaynağı olabilmektedir. Bu çalışma da yöresel mantarların bölge ve aile ekonomisine sağlamış olduğu katkıların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada nitel görüşme yöntemlerinden yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak elde edilen veriler içerik analizine tabi tutularak yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik kalkınma, Doğal Mantarlar, Yöresel kalkınma, Ekonomi, Aile ekonomisi

FINANCIAL FORECASTING WITH MULTIVARIATE WAVELET-BASED EXTREME VALUE THEORY: EVIDENCE FROM EUROPEAN STOCK MARKETS

Doç. Dr. Atilla CİFTER*

**Department of International Logistics Management, School of Business*

Administration, Altinbas University

ABSTRACT

This paper introduces multivariate wavelet-based extreme value theory (EVT) for portfolio value-at-risk (VaR) estimation. The univariate wavelet-based extreme value theory is extended to the hybrid multivariate case for volatility forecasting. This new multivariate model is applied to an equally weighted portfolio composed with stock markets from Europe. The relative performance of multivariate wavelet-based EVT is benchmarked against the delta normal, the exponentially weighted moving average, the dynamic conditional correlation and conventional copula-EVT models. The predictive performance of VaR models are compared according to reality check tests. It is found that the proposed model increases the predictive performance of financial forecasting.

Keywords: Multivariate extreme value theory, wavelet-based extreme value theory, copula, European stock markets.

FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI: ORTADOĞU ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Doktora Öğrencisi Seher SULUK*

Prof. Dr. Alper ASLAN**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

*** Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

ÖZET

Finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki uzun zamandır kapsamlı bir şekilde literatürde tartışılmış ve günümüzde de halen popüler konulardan biridir. Kabul gören genel kanı, bu iki değişken arasında pozitif bir ilişkinin bulunduğu ancak ilişkinin yönü ile ilgili çelişkili sonuçların var olmasıyla nedensellik yönü ile ilgili yazında bir fikir birliğine varılamamıştır. Dolayısıyla söz konusu konu halen hem ampirik hem de teorik iktisatçılar tarafından tartışılmaya devam edilmektedir.

Bu çalışmada amaç, 1970-2016 dönemi için seçilmiş 15 Ortadoğu ülkeleri için finansal gelişme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi panel veri analizi kullanarak ampirik olarak incelemek ve nedensellik yönünü tespit etmektir. Bu bağlamda çalışmada, finansal gelişme özel sektöre verilen krediler ile temsil edilmişken ekonomik büyüme GSYİH ile temsil edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Gelişme, Ekonomik Büyüme, Ortadoğu Ülkeleri, Panel Veri Analizi

JEL Code: E44, O11

FİNANSAL GELİŞME İLE ARAŞTIRMA GELİŞTİRME HARCAMALARI ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİNİN ANALİZİ

Doç. Dr. Ersan ERSOY*

Dr. Öğr. Üyesi Özcan IŞIK**

Doç. Dr. Ulaş ÜNLÜ***

Arş. Gör. İbrahim YAĞLI****

Merve İNALTEKİN*****

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İİBF, Bankacılık ve Finans Bölümü*

*** Cumhuriyet Üniversitesi, Bankacılık ve Finans Bölümü*

****Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi*

*****Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü*

******Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

ÖZET

Finansal gelişmişlik düzeyi arttıkça firmaların, araştırma geliştirme faali-yetleri sonucunda geliştireceği yeni ürün ve teknolojiler dolayısıyla yapacağı yatırımlar için gereksinim duyacağı kaynaklara ulaşma imkanları da arta-bilecektir. Bu imkanın varlığı, firmaların araştırma ve geliştirme faaliyetlerine daha fazla kaynak ayırmasına neden olacaktır. Bu noktadan hareketle, çalışmanın amacı, finansal gelişme ile araştırma geliştirme harcamaları arasındaki nedensellik ilişkisini araştırmaktır. 1996-2015 dönemi kapsayan çalışmada, MSCI Gelişmekte Olan Piyasalar Endeksinde yer alan ve verilerine ulaşılabilen 16 ülkenin (Brezilya, Çin, Kolombiya, Çek Cumhuriyeti, Mısır, Mac-aristan, Hindistan, Güney Kore, Malezya, Meksika, Pakistan, Polonya, Rusya, Güney Afrika, Tayland, Türkiye) yıllık verilerinden faydalanılmıştır. Araştırma geliştirme harcamalarını temsilen araştırma geliştirme harcamalarının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı kullanılırken, finansal gelişmişlik düzeyini temsilen, geniş anlamda para arzının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı (M2/GSYH), bankalar tarafından özel sektöre verilen kredilerin gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı ve menkul kıymet borsalarının kapitalizasyonunun gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişki-si, Granger (1969) nedensellik testi ile araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar, araştırma geliştirme harcamalarının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı ile geniş anlamda para arzının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı ve özel sektöre verilen kredilerin gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı arasında iki yönlü nedensellik ilişkisi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Diğer taraftan araştırma geliştirme harcama-larının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı ile menkul kıymet borsalarının kapital-izasyonunun gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı arasında ise nedensellik ilişkisi bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Gelişme, AR-GE Harcamaları

FİNANSAL GELİŞMENİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ROLÜ: FİNANSAL GELİŞMENİN KAYNAĞI ÖNEMLİ Mİ?

Dr. Öğr. Üyesi Mert TOPCU*

Salih ÖZDEMİR**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İİBF. merttopcu@nevsehir.edu.tr*

***Sorumlu yazar, Yüksek Lisans Öğr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, SBE, sozdemir.salih@gmail.com*

ÖZET

Finansal gelişme-ekonomik büyüme literatürü genellikle finansal gelişmeyi bankacılık sektörü gelişimi üzerinden ölçmektedir. Son yıllarda yapılan çalışmalar ise analizi hisse senedi piyasası gelişimini de içerecek şekilde genişletmektedir. Ancak çok az sayıda çalışma analize tahvil piyasasını da dahil etmektedir. Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı yüksek gelir düzeyine sahip 26 ülkede 1990-2014 döneminde finansal gelişmenin büyüme üzerindeki etkisini analiz etmektedir. Tam Düzeltilmiş En Küçük Kareler (FMOLS) ve Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) tahmincilerinden elde edilen bulgular her bir piyasa için büyüklük bazında tutarlı sonuçlar üretmektedir. Bu sonuçlara göre büyümeye fazla katkırı bankacılık sektörü kaynaklı finansal gelişme sağlarken, en az katkırı ise tahvil piyasası kaynaklı finansal gelişme sağlamaktadır.

FİNANSAL KİRALAMA (LEASİNG): KAHRAMANMARAŞ İLİNDEKİ KOBİLERDE BİR UYGULAMA*

Doç. Dr. Yücel AYRIÇAY*

Dr. Meltem KILIÇ

Mehmet YILMAZ

**Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü*

ÖZET

Alternatif bir finansman aracı olan finansal kiralama (leasing), işletmelerin hedeflerini gerçekleştirmek için ihtiyacı olan sermaye kaynaklarının sağlanmasında kullanılmaktadır. Özellikle finansman sıkıntısı nedeniyle üretimi aksayan ve talebi karşılamayan veya önemli miktarlardaki fonu, uzun vadeli varlıklara yatırmak istemeyen işletmeler tarafından tercih edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, işletmelerin finansman sorunlarıyla karşılaşma durumlarda veya finansman sorunlarını çözmek için leasing kullanıp kullanmadıklarını belirlemektir. Çalışmanın analiz kısmında; nicel analiz yöntemi tercih edilmiş ve veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Araştırma; Kahramanmaraş'ta faaliyet gösteren ve personel sayısı 10 ile 249 arasında olan 44 KOBİ üzerine yürütülmüştür. Toplanan anketler SPSS paket programıyla değerlendirilmiş ve frekans, yüzde ve ki-kare ile test edilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda, KOBİ'lerin %40,9'u finansman kaynağı olarak leasinge başvurduğu görülmüştür. Leasing kullanan işletmelerin ise %38,6'sı yurtiçi leasing, %2,3'ü yurtdışı leasing kullandığı belirlenmiştir. Ki-kare analizi sonuçlarına göre, leasing kullanma durumu ile faaliyet türü arasında ilişkiye ulaşılrken, faaliyet süresi arasında ilişki bulgulanmamıştır. Özellikle üretim işletmelerinin finansman kaynağı olarak leasingi daha çok tercih ettiklerine ulaşılmıştır. İşletmelerin faaliyet süresi ile finansman sorunlarına çözüme yöntemi arasında ilişki vardır. Yani işletmelerin faaliyet süreleri artıkcı finansman sorunlarını ya kendileri çözmekte ya da ticari bankalara başvurumaktadır. Son olarak, leasing yönteminin işletmelere sağladığı avantajlar ile leasing yöntemi kullanma durumu arasındaki ilişkinin varlığına ulaşılmıştır. İşletmeler leasing yöntemini, mali yetersizliği durumunda ihtiyaçlarını giderme imkanı sağlaması, maliyetlerinin düşük olması, vergi avantajı sağlaması, riskinin diğer yöntemlere göre az olması, faiz hadleri ve enflasyondan koruma sağlaması, likitlerinin başka yatırımlara tahsisin mümkün olması gibi avantajlar sağlamasından dolayı kullanmaktadırlar.

Anahtar Kelime: Finansman, Leasing, KOBİ.

* Bu çalışmada, Danışmanlığını Yücel Ayrıçay'ın yaptığı, Mehmet Yılmaz'ın "Kahramanmaraş Sanayi ve Ticaret Odasına Bağlı KOBİ'lerde Leasing Uygulamaları" adlı Yüksek Lisans Projesinden yararlanılmış, Meltem Kılıç tarafından güncellenerek tebliğ haline getirilmiştir.

FİNANSAL KÜRESELLEŞME VE FİNANSALLAŞMA SÜREÇLERİNİN 1980 SONRASINDA GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Arş. Gör. Ali Fuat URUŞ*

Arş. Gör. Tuğberk ÇILOĞLU**

**İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü Mali İktisat Anabilim Dalı*

***İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü İktisat Politikası Anabilim Dalı*

ÖZET

Küreselleşme sürecinin 1980'li yıllardan itibaren dünyanın büyük kısmını etkisi altına almasıyla birlikte, finansallaşma süreci de aynı şekilde etkili olmaya başlamıştır. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki muazzam ilerleme, finansal küreselleşmeye de zemin hazırlamıştır. Bu süreçte, gelişmekte olan ülkelerin büyük çoğunluğu da hızlı bir şekilde finansal liberalleşme politikaları uygulamaya başlamış ve kambiyo rejimlerini liberal hale getirmiştir. Bunun yanı sıra, bu dönemde, gelişmekte olan ülkelere finansal piyasalar hızlı bir gelişim sürecine girmiştir. Gelişmekte olan ülkelerin finansal piyasalarını geliştirmeleri ve bu piyasaları küresel piyasalar ile entegre hale getirmeleri kuşkusuz ciddi faydalar sağlamıştır. Ekonomik büyüme için sermaye yetersizliği çeken bu ülkelerin yabancı sermayeye hızlı ve etkin bir şekilde ulaşabiliyor olması bu faydalar arasında gösterilebilir. Aynı zamanda, finansallaşma sürecinin gelişmekte olan ülkelere zararları da olmuştur. Sermayenin çok hızlı bir şekilde hareket etme kabiliyetine sahip olması, kriz anlarında gelişmekte olan ülkelere ciddi sermaye çıkışlarına neden olabilmektedir. Bu tür sermaye çıkışları ise, döviz kuru yoluyla tüm makroekonomik dengeleri olumsuz etkileyebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, 1980 sonrasında gelişmekte olan ülkelerin finansal küreselleşme ve finansallaşma süreçlerinden nasıl ve ne yönde etkilendiğini analiz etmektir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Küreselleşme, Finansallaşma, Makroekonomi, Döviz Kuru.

FUEL-OIL DEMAND, FUEL-OIL PRICES AND INCOME IN TURKEY: A FIRM-LEVEL ANALYSIS

Doç. Dr. Atilla CİFTER*

Prof. Dr. Selahattin GURIS**

**Department of International Logistics Management, School of Business Administration, Altinbas University*

***Department of Econometrics, Faculty of Economics, Marmara University*

Abstract

This paper examines long-run gasoline and diesel demand in Turkey. The long-run impact of income and fuel-oil price on fuel-oil demand is tested through fully modified least square (FMOLS) approach since the variables are panel cointegrated and there are limited number of firms. The firm-level demand is analyzed for Poas, Shell, Opet, BP, Total, Akpet-Lukoil, Alpet, Moil, other firms. FMOLS approach allows to estimate long-run elasticities at the firm level. We find that elasticity of gasoline and diesel demand appears to be different. Besides, size-based analysis shows that income and price elasticity are different for small and large firms.

Keywords: fuel-oil demand, firm size, elasticity, fully modified ordinary least square.

G7 ÜLKELERİNDE TAHVİL PİYASASI GELİŞİMİ VE EKONOMİK BÜYÜME

Dr. Öğr.Üyesi Mert TOPCU*

Salih ÖZDEMİR**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İİBF*

***Yüksek Lisans Öğr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

ÖZET

Levine ve Zervos (1998), hem bankacılık sektörü hem de hisse senedi piyasası gelişiminin ekonomik büyümeyi etkileyebildiğini göstermiştir. Bu çalışmadan hareketle literatürde yer alan çalışmaların birçoğu da bankacılık sektörü ve hisse senedi piyasasında yaşanan gelişmelerin ekonomik büyümeyi arttırdığı sonucuna ulaşmıştır. Ancak finansal sistemin üçüncü temel ayağı olan tahvil piyasası genellikle göz ardı edilmiştir. Bu çalışma, 1990-2014 döneminde G7 ülkelerinde tahvil piyasası gelişiminin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmayı amaçlamaktadır. Tam Düzeltilmiş En Küçük Kareler (FMOLS) ve Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) tahmincilerinden elde edilen bulgular tahvil piyasası gelişimindeki %1'lik artışın ekonomik büyümeyi %0,15-%0,16 artırdığını ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, gelişmiş ekonomilerde tahvil piyasasında yaşanan gelişmelerin büyüme performansı üzerinde pozitif bir etki ortaya çıkaracağını doğrulamaktadır.

GELİR EŞİTSİZLİĞİ İLE EMEK PİYASALARI İLİŞKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Oğuz BAŞOL*

**Kırklareli Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü*

ÖZET

Gelir eşitsizliği ekonomik, sosyal ve psikolojik açıdan bireyleri ve toplumları negatif etkileyen bir yapıya sahiptir. Mevcut araştırma, 2016 OECD verilerini kullanarak, OECD üyesi 35 ülkenin gelir eşitsizliği ile emek piyasaları dinamikleri ilişkilerine odaklanmaktadır. Gelir eşitsizliği için GINI katsayısı; emek piyasaları dinamikleri için ise; istihdam oranı, işe bağlı kazanç, emek piyasalarına olan güvensizlik, uzun dönemli işsizlik oranı, haftada 50 saat ve üzerinde çalışanların oranı ve bireylerin kendilerine ve boş zaman aktivitelerine ayırdığı zaman istatistikleri kullanılmıştır.

SmartPLS 2.0 paket programının kullanıldığı analiz için “Case: 35” ve “Bootstrapping: 5000” olarak belirlenmiş olup sonuçlar; GINI katsayısı ile istihdam oranı, işe bağlı kazanç, emek piyasalarına olan güvensizlik, haftada 50 saat ve üzerinde çalışanların oranı, bireylerin kendilerine ve boş zaman aktivitelerine ayırdığı zaman değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. GINI katsayısı ile uzun dönemli işsizlik oranı arasında ise herhangi bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Gelir eşitsizliği, Emek piyasaları, OECD ülkeleri.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKERLERDE ETKİN PİYASA HIPOTEZİNİN TESTİ: KIRILMALI BİRİM KÖK ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Murat ESMERAY*

**İşletme Bölümü - Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*

ÖZET

Hisse senedi piyasası etkinliği finans literatüründe tartışılan önemli konuların başında gelmektedir. Fama (1991) çalışması ile piyasa etkinliğini 3 farklı formda inceler. Bunlar zayıf form, yarı güçlü form ve güçlü formdur. Zayıf form şeklinde hisse senedi getirilerinin birbirinde bağımsız olduğu ve sabit bir ortalamaya sahip olduğu iddia edilmektedir. Diğer bir deyişle, cari fiyatlar tamamen tümü yansıtıyorsa bir piyasa zayıf form olarak kabul edilir. Bu çalışmada gelişmekte olan ülke borsalarının hisse senedi piyasalarının etkinliği kırılmalı testlerden Zivot Andrews Model A, Model B ve Model C yaklaşımları göz önüne alınarak incelenecektir.

İHRACATA VE TURİZME DAYALI EKONOMİK BÜYÜME HİPOTEZLERİNİN ANALİZİ: KARADENİZ BÖLGESİ İLLERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Mustafa KIRCA*

Dr. Öğr. Üyesi Kerem KAPTANGİL**

Dr. Öğr. Üyesi Aysun GARGACI KINAY***

** Sinop Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu*

***Sinop Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu*

****Sinop Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu*

ÖZET

Ülkelerin ekonomik büyümesini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörler arasında ihracat ve turizm Türkiye için önemli büyüme faktörleri arasında olup aynı zamanda GSYİH içerisinde de önemli bir yer teşkil etmektedir. Karadeniz Bölgesindeki illerin ihracat ve turizm potansiyellerinin GSYİH ile olan karşılıklı etkilerinin belirlenmesi araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Araştırmanın amacı ise; ihracat, turizm ve bu ölçekte GSYİH etkileşiminin belirlenmesi ve Karadeniz Bölgesi illerinin bu etkileşim içerisindeki durumlarının belirlenerek stratejik planlarının oluşturulması olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda çalışmada Karadeniz Bölgesi'nde yer alan 17 il için 2004-2014 yılları arası GSYİH, ihracat ve turizm talebi arasındaki ilişkiler Panel Veri Analizleri içinde yer alan Westerlund ve Edgerton (2007) eşbütünleşme testi ve Dumitrescu ve Hurlin (2012) nedensellik testi kullanılarak analiz edilmiştir. Sonuç olarak uzun dönemde ihracatın ve turizm talebinin bir arada GSYİH'yi etkilediği sonucuna ulaşılmış, nedensellik test sonuçlarına göre ise ihracattan GSYİH'ye doğru tek yönlü ve GSYİH'dan turizm talebine doğru tek yönlü nedensellik ilişkileri olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İhracata Dayalı Büyüme, Turizme Dayalı Büyüme, Karadeniz Bölgesi, Panel Veri Analizi

İKTİSAT VE SİNEMA: TÜRKİYE EKONOMİSİNİ TÜRK FİLMLERİNDEN İZLEMEK

Doç.Dr. Çiğdem BOZ*
Kadriye COŞAR**
Nesrin FİDANTEN***
Leyla ŞAHİN****

**Batman Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi*

***Batman Üniversitesi, İktisat Yüksek Lisans programı öğrencisi*

****Batman Üniversitesi, İktisat Yüksek Lisans programı öğrencisi*

*****Batman Üniversitesi, İktisat Yüksek Lisans programı öğrencisi*

ÖZET

Her ne kadar hakim iktisat anlayışı iktisadi, kıtlık, tercihler ve optimizasyon gibi kavramlar çerçevesinde ele alsada sosyal bir bilim olan iktisat bu kavramlardan çok daha fazlasıdır. Esas olarak toplumların gelişmesinin temelini ve insanlar arasındaki üretim, tüketim, mübadele ve bölüşüm ilişkilerini anlama-ya çalışan yönüyle iktisat, insana ve topluma dair bir disiplindir. İnsanı ve onun içinde yaşadığı toplumu iktisadi ilişkiler bağlamında analiz eden bir disiplinin gerek yöntem gerekse içerik bakımından çoğulcu bir bakış açısına sahip olması gerekir. Çünkü iktisadi ilişkiler sosyolojik, politik pek çok unsurun bir yansımasıdır. Bu nedenle iktisatçı salt ölçülebilir ve öngörülebilir olana değil açıklanabilir-yorumlanabilir olana da yönelmelidir. Dolayısıyla iyi bir iktisat için nicel veriler tek başına yeterli bir kaynak olamaz.

İktisadi olguların ve bunların birey ve toplum üzerindeki etkisini anlamak için başvurabilecek önemli bir kaynak sanat eserleridir kanımızca. İnsanın, insana ve hayata dair olanı hayalgücünün ve yaratıcılığın yardımıyla ifade etmesi olan sanat, Aristo'ya göre gerçeğin taklidi olarak tanımlanmıştır. Peki gerçeğin peşinde olan bilim ile gerçeğin taklidi olan sanat nasıl kesişir? Üstelik de birincisi akılla, diğeri ise duygularla yola çıkarken..

Bu çalışmada bir yandan bu soruya cevap aranırken öte yandan da toplumsal dönüşümleri anlamak açısından -yedinci sanat olarak tanımlanan- sinemanın önemli bir başvuru kaynağı olabileceği gösterilmeye çalışılacaktır. Bunu yaparken toplumsal yapı ile sinema arasındaki paralellikleri vurgulayarak, Türkiye'nin toplumsal yapısındaki hızlı ve çok büyük değişimle örtüşen sinemasal yapısındaki değişimi gözler önüne sermeyi amaçlamaktayız.

Türkiye'nin sosyo-politik yaşamını belirleyen periyodların sinema tarihi dönemlendirmesinde de etkili olduğu göz önüne alındığında, sinemasal tarihle sosyo-ekonomik gelişimin koşutluğu rahatlıkla ileri sürülebilir. Dolayısıyla, iktisadi olayların ve uygulanan iktisat politikalarının birey ve toplum üzerindeki etkisini sinema filmleri aracılığıyla göstermenin mümkün olduğunu düşünmekteyiz. Bu bağlamda, 1950-1980 dönemini mercek altına alacağımız çalışmada, söz konusu dönemde gerçekleşen iktisadi olay ve politikaların gerek sinema endüstrisi gerekse sinema filmlerine yansıması analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: iktisat ve sinema, Türk sineması, toplumsal yapı, Türkiye Ekonomisi

İSTİKRARDAN İSTİKRARSIZLIĞA: FİNANSAL İSTİKRARSIZLIK HİPOTEZİ ÇERÇEVESİNDE FİNANSAL KALKINMA-EKONOMİK BÜYÜME İLİŞKİLERİ ÜZERİNE

Dr. Öğr. Üyesi Gönül YÜCE AKINCI*

*Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü

ÖZET

Minsky tarafından ortaya atılan *Finansal İstikrarsızlık Hipotezi*, mali piyasalarda yaşanan istikrarsızlığın temel nedeninin finansal istikrar olduğunu ifade etmektedir. Paradoksal bir görünüm arz eden bu hipotez, finansal sektörün gelişimine bağlı olarak kamu ve özel sektör borç düzeylerinin artacağı ve bu durumun da iktisadi sistem üzerinde bir baskı yaratacağı mantığı üzerine kuruludur. Finansal sistemin gelişmesine bağlı olarak hem spekülasyon faaliyetleri hem de finansal kesim aracılığıyla gerçekleştirilen aşırı borçlanmanın ortaya çıkması borç-gelir ilişkilerini bozmakta ve bu durum iktisadi sisteme patlayıcı bir nitelik yüklemektedir. Dolayısıyla *Finansal İstikrarsızlık Hipotezi*, belirli bir refah dönemini takiben kapitalist ekonomilerin istikrarsızlığa sürüklenebileceğini öngörmektedir. Söz konusu hipotezi test edebilmek amacıyla 30 gelişmiş ülkede 1995-2016 dönemi itibarıyla dinamik panel eşik modeli kullanılmıştır. Analiz sonuçları, tahmin edilen eşik değerine ulaşıncaya kadar finansal kalkınma düzeyinin ekonomik büyüme ile pozitif yönlü bir ilişki içinde olduğunu, ancak eşik değerin aşılmasını takiben finansal kalkınmanın ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin negatife döndüğünü göstermiştir. Genel olarak belirtmek gerekirse, *Finansal İstikrarsızlık Hipotezi*'nin dikkate alınan ülkeler için geçerli olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Finansal Kalkınma, Ekonomik Büyüme, Finansal İstikrarsızlık Hipotezi, Dinamik Panel Eşik Modeli

İŞ STRESİNİN, İŞ TATMİNİ, YAŞAM TATMİNİ VE İŞTEN AYRILMA NİYETİ İLE İLİŞKİLERİ: AVM ÇALIŞANLARI ÖRNEĞİ*

Uzm. Rüveyda ÖZTÜRK BAŞOL*

**Kırkklareli Üniversitesi, Erasmus Koordinatörlüğü*

ÖZET

Son elli yılda ekonomi içerisinde sanayi ve tarım sektörünün payları düşerken, hizmet sektörünün payı artmaktadır. Hizmet sektörünün önemli alanlardan biri olan alışveriş merkezlerinin sayısında dünyada ve Türkiye’de önemli artışlar yaşanmıştır. Örneğin, 2015 yılında; alışveriş merkezi sayısı Amerika Birleşik Devletlerinde 115 binin üzerine, Avrupa Birliği ülkelerinde 9 binin üzerine ve Türkiye’de ise 340’ın üzerine çıkmıştır. Alışveriş merkezleri hem ciroları hem de çalışan sayıları itibarıyla önemli bir noktadadır. Örneğin; Kanada GSYİH’nin %18,4’ü; Güney Afrika GSYİH’nin ise %11,5’i AVM’lerde yapılan satışlardan elde edilmektedir. Alışveriş merkezlerinde istihdam edilenler incelendiğinde ise; ABD’deki istihdamın %9’u, Avrupa Birliği ülkelerindeki istihdamın %9’u ve Türkiye’de ise istihdamın %2’ye yakın kısmı AVM çalışanlarından oluşmaktadır.

Türk sosyal bilimler yazını incelendiğinde; hizmet sektörünün önemli alanlarından biri olan alışveriş merkezlerinde çalışan bireylerin iş stresi ile iş tatmini, yaşam tatmini ve işten ayrılma niyeti ilişkisinin aynı anda araştırılmamış olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda mevcut araştırma, yazındaki önemli bir boşluğu gidermeyi hedeflemekte ve alışveriş merkezlerinde istihdam edilmiş bireylerin iş stresi ile iş tatmini, yaşam tatmini ve işten ayrılma niyeti ilişkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmada çalışanların demografik özelliklerini, iş tatmini, yaşam tatmini, iş stresi ve işten ayrılma niyeti düzeylerini ölçmeyi hedefleyen; 5 bölüm ve 42 sorudan oluşan anket formu kullanılmış ve Kırklareli kentinde bulunan AVM’lerde 371 çalışana uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre; iş stresi ile iş tatmini arasında negatif; iş stresi ile yaşam tatmini arasında negatif ve iş stresi ile işten ayrılma niyeti arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş stresi, İş tatmini, Yaşam tatmini, İşten ayrılma niyeti, AVM

* Bu araştırma, Rüveyda ÖZTÜRK BAŞOL tarafından 2017 yılında İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalında tamamlanan “AVM İnsan Kaynaklarının İş Stresinin İş Doyumu, Yaşam Doyumu ve İşten Ayrılma Niyeti ile İlişkileri” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

KADIN EĞİTİMİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNE ETKİSİ: TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE AMPİRİK BİR UYGULAMA

Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR*

Mücahide KÜÇÜKSUCU**

Öğr. Gör. Sevilay KONYA***

Gülbahar KABALOĞLU****

**Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

***Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

****Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

*****Doktora Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*

ÖZET

Türkiye ekonomisi son zamanlarda yükselen ekonomiler içerisinde gösterilmektedir. Hiç şüphesiz, Türkiye ekonomisinde eğitimin payı önemli bir yere sahiptir. Ülkelerin gelişmiş ve azgelişmiş olmasına neden olan unsurlardan biri de eğitim yapısındaki cinsiyet farklılıklarıdır. Bu süreçte kadın nüfusunun eğitim durumu ve ekonomi içindeki payı önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim, ekonomik büyümenin temel teşvik edici olan unsuru olan gelir düzeyinin artması, gelir dağılımında adaletin sağlanması, emek verimliliğinde artış ve teknoloji sağlama gibi katkıları olan bir sektördür. Çalışmamızın temel amacı, kadın eğitiminin sürdürülebilir ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmaktır. Bu nedenle çalışmamızda Türkiye’de ekonomik büyüme ile kadınların yükseköğrenimini içeren eğitim verilerine ekonometrik analiz uygulanacaktır. Kadın eğitimi ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki nedensellik analizi yöntemiyle araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Eğitimi, Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme, Türkiye Ekonomisi

KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ VE GİRİŞİMCİ KADINLARIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR: KONYA ÖRNEĞİ

Prof. Dr. Orhan ÇOBAN*

Öğr. Gör. Ayşe ÇOBAN**

Emine BAŞARI***

Öğr. Gör. Emel MİRZA****

**Selçuk Üniversitesi, İİBF*

***Selçuk Üniversitesi, SBMYO*

****Selçuk Üniversitesi, SBE*

*****Sorumlu Yazar, Selçuk Üniversitesi, İİBF, Konya*

ÖZET

Kadınların, çalışma hayatına büyük oranda katılması ve daha aktif rol alarak girişimcilik faaliyetlerinde bulunmaları, gelişen ekonomiler için “stratejik” bir öneme sahiptir. Çünkü iş dünyasında zengin olmanın, kullanılmayan potansiyeli etkin hale getirmenin ve yeni iş sahaları oluşturmamanın yolunun, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesine bağlı olduğu gerek akademik çevrede, gerekse iş dünyasında kabul edilmektedir. Fakat kadın girişimciler, iş dünyasında birçok engel ve problemle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Bu çalışmada Konya örneğinden hareketle kadın girişimcilerin yaşadığı sorunlar analiz edilmiştir. Bu kapsamda Kadın Girişimci Yönetici Okulu eğitimlerine katılıp sertifika almaya hak kazanan kadın girişimcilere yönelik bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Analizlere sonuçlarına göre bayanlar işlerini kurduktan sonra “fiziksel ve zihinsel yorgunluk, yıpranma” ve “zaman yönetimi” konularında çok yüksek düzeyde sorunlar yaşamaktadır. Benzer şekilde “çocuk bakımı”, “işten kaynaklanan teknik güçlükler” ve “sosyal baskılar” sorunları da bayanlarca önemli görülmektedir. Genel olarak kadınların %50’ye yakını kendi öz kaynakları ile yatırım yaptıklarını ifade ederken, girişimcilik faaliyetini Konya’da yapmanın kendileri için bir dezavantaj oluşturmadığını düşünmektedirler. Diğer taraftan kadınların duygusallıklarının işlerinde problem oluşturduğuna ilişkin bir algıya sahip olmasıdır. Katılımcı kadınların yarıya yakını işyerinde çalışanlarıyla sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte girişimcilik özellikleri genel olarak bayanlarda özgüvenlerinin güçlenmesine yol açtığı, kadın girişimcilerin çalışma yaşamında karşı karşıya bulunduğu sorunların temelinde, toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel yapısındaki bazı aksaklıkların yattığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Kadın Girişimciliği, Kadın Girişimci Sorunları

KAMU VE ÖZEL LIMANLARIN VERİMLİLİK ANALIZI**Öğr.Gör. Nermin AKARÇAY***

**Namık Kemal Üniversitesi / Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Deniz ve Liman İşletmeciliği Bölümü*

ÖZET

Ekonomilerin gelişebilmesi ithalat ve ihracatın yapılması ile yakından ilişkilidir. İthalat ve ihracat yüklerinin taşınması ise yüksek oranda deniz yolu ile yapılır. Deniz taşımacılığının önemli bir parçasını oluşturan limanlar da lojistik anlamda olması gereken yapılardır. Bu sebeple limanlar için, ithalat ve ihracat yaparken kullanılan önemli merkezler oldukları söylenebilir. Limanlar deniz taşımacılığının kilit noktalarını oluştururlar. Gemilerin gelip yavaşığı, yüklerin ve yolcuların indirilip bindirildiğı, ithalat ve ihracat yüklerinin bekletilip depolanabildiğı lojistik merkezlerdir. Limanın performansı ve verimliliğı taşımacılık işlemlerini doğrudan etkilemektedir. Limanın, alt yapı ve üst yapı tesisleri, ekipmanları, kapasitesi, yönetim biçimi v.b. sahip olduğı birtakım özellikler ile verimliliğı değişebilir. Bu çalışmada limanlar özellikle mülkiyet açısından değerlendirilerek kamu ve özel limanlar arasındaki farklar verimlilik analizi yapılarak ortaya konulmuştur.

KENTSEL RANTIN KENTSEL DÖNÜŞÜM ALANI SEÇİMİNE ETKİSİ

Prof. Dr.Orhan ÇOBAN*

Prof. Dr. Adnan ÇELİK**

Öykü YILMAZ***

Öğr. Gör. Ayşe ÇOBAN***

**Selçuk Üniversitesi, İİBF*

***Selçuk Üniversitesi, İİBF*

****Selçuk Üniversitesi, FBE*

*****Selçuk Üniversitesi, SBYO*

ÖZET

İktisat biliminde kıt kaynaklardan birisi olan toprağın toplam arzı sabittir. Özellikle nüfus artışına bağlı olarak mevcut toprağın insanların ihtiyaçlarına cevap verememesi nedeniyle toprağa sahip olan iktisadi karar birimleri ilave bir gelir elde etmektedirler. Söz konusu rant kavramı iktisadi rant veya mutlak rant olarak da adlandırılmaktadır. Bu kapsamda mevki rantı ve şehir mevki rantı gibi kavramlarda literatürde kullanılmaktadır.

Sanayi devriminde olduğu gibi Türkiye kentsel dönüşüm kavramı ve uygulamalarıyla geç tanışmıştır. 2. Dünya savaşı sonrasında tüm Dünya’da olduğu gibi Türkiye’de de hızlı ve bir kentleşme süreci yaşanmaya başlanmış ve 1950’li yılların ortalarından itibaren kent merkezleri yoğun göç almıştır. Hatta bu süreç “İstanbul’un taşı toprağı altın” mottosuyla Türk Filmlerine de konu olmuştur. Yerel yönetimlerin gerekli tedbirleri almaması nedeniyle söz konusu süreç hemen hemen bütün kentlerde gecekondulaşma bölgelerini ortaya çıkarmıştır.

1980’li yıllarda gecekondular alanları için kentsel dönüşüm projeleri uygulanmaya başlanmıştır. Türkiye’de 1999 yılında yaşanan Marmara Depremi ile mevcut konutların istenilen fiziksel yeterliliğe sahip olmadığı fark edilmiş ve kentsel dönüşüm yeniden gündeme gelmiştir. Kentsel dönüşüm projeleriyle kentlerde cazibe alanları yaratılmaya çalışılmış ve ulusal ve uluslararası büyük ölçekli yatırımlar kentlere yönlendirilmiştir.

Türkiye’de kentsel dönüşüm özü itibarıyla köhnemiş bölgeleri, mühendislik hizmetlerinden yoksun ve suç oranının yüksek olduğu yerlerde, mühendislik hizmeti getirmek, kent dokusunu güzelleştirmek ve kente yeniden kazandırmak, suç oranlarını azaltıp kentin güvenilirliğini arttırmak düşüncesiyle ortaya çıkmıştır. Kentsel dönüşüm çerçevesinde hayata geçirilen her uygulama toprağın değerini artırmakta ve diğer bir ifadeyle toprak rantını oluşturmaktadır. Bu çalışmada kentsel dönüşüm projeleri özelinde kentsel rantın kentsel dönüşüm alanı seçimine etkisinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda rant odaklı kentsel dönüşüm projeleri olarak uluslararası ölçekte Paris Kentsel Dönüşüm Projesi, ulusal ölçekte ise Ankara Portakal Çiçeği Vadisi ile İstanbul Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projeleri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kentsel Dönüşüm; Kent Rantı; Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi

KÜRESELLEŞME VE YAKINSAMA ÜZERİNE TEORİK BİR İNCELEME

Arş. Gör. Sefa ÖZBEK*

Arş. Gör. Sena TÜRKMEN**

Arş. Gör. Burak UĞUR***

**Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Economics*

***Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Economics*

****Kahramanmaraş Sütçü İmam University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Economics*

ÖZET

1970'lerde dünya ekonomisi OPEC ülkelerinin aldığı kararlarla, petrol krizi olarak adlandırılan ekonomik krize girmiştir. Sonrasında yaşanan soğuk savaş ile birlikte dünyada siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda değişim meydana gelmiştir. Ülkelerin dışı açılma hareketleri hızlanmış ve küreselleşme kavramı önem kazanmıştır. Bu çalışmada küreselleşmenin ülke ekonomileri üzerinde yarattığı etkiler ekonomik büyüme açısından ele alınmıştır. Bu bağlamda, küreselleşme ile büyüyen ülkeler arası yakınsama-ıraksama kavramları ilgi çekici hale gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, küreselleşme ile yakınsama-ıraksama kavramlarını incelemek ve politika önerileri sunmaktır.

Anahtar kelimeler: Küreselleşme, Ekonomik Büyüme, Yakınsama

JEL Kodları: F63, Q43, Q47

AB-15 ÜLKELERİNDE KAYITDIŞI EKONOMİNİN MIMIC MODELİ İLE ANALİZİ

Arş. Gör. Emre ÇEVİK*

Dr. Öğr. Üyesi Esin Cumhur YALÇIN**

*Kırklareli Üniversitesi, İİBF, Ekonometri Bölümü

**Kırklareli Üniversitesi, İİBF, Ekonometri Bölümü

ÖZET

Literatürde farklı tanımlara sahip olan kayıt dışı ekonomi, bir ülkede üretilen mal ve hizmetlerin kayıt altına alınmamasıyla oluşan ve gerçek olarak ölçülemeyen ekonomidir. Kayıtdışı ekonomiyi yaratan çeşitli sebepler vardır. Hangi neden olursa olsun kayıtdışı ekonominin oluşması sonucunda özellikle devletin vergi gelirleri azalacak ve kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için yeterli kaynak doğal yollardan sağlanamayacaktır. Bu durumun sonucunda devlete ve ekonomiye olan güven sarsılacaktır. Bu çalışmada kayıtdışı ekonominin AB-15 ekonomileri için 1996-2016 dönemi analiz edilmiştir. Avrupa Birliği, nüfus, yüzölçüm, sanayileşme gibi konularda homojen bir yapıya sahip değildir. Ortak para biriminin kullanılması dolayısıyla, kayıtdışı ekonominin artması durumunda, Avrupa Merkez bankası enflasyon, emisyon ve faiz oranı kararlarında revizyonlara gidecektir. Bu heterojen yapıyı ortaya çıkarmak amacıyla, MIMIC modeli ile bu ülkelerdeki kayıtdışı ekonomi analiz edilmiştir. Yapısal eşitlik analizi ile elde edilen sonuçlara göre kayıtdışı ekonominin farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kayıtdışı Ekonomi, MIMIC Model, AB-15 Ülkeleri, Yapısal Eşitlik Analizi

MALİ KURAL OLARAK VERGİ GELİR GÜVENLİĞİ EKSENİNDE VERGİ SİSTEMİNİN TASARIMI

Dr.Öğr. Üyesi Hünkar GÜLER*

Arş. Gör. Ekrem TOPARLAK**

**Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İ.İ.B.F., Maliye Bölümü*

***Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İ.İ.B.F., Maliye Bölümü*

ÖZET

Vergi gelirlerinin güvence altına alınması ve sürekliliğinin sağlanması mali kuralların öncelikli amacıdır. Optimal vergi politikası etkinlik ve adalet dengesinde vergi gelirlerinin ençoklaştırılmasını öngörmektedir. Bununla birlikte; fiyat istikrarı, vergi kaçakçılığı ve kayıtdışı ekonomi gibi iktisadi ve mali nedenlerden ötürü vergi gelirlerinde sızıntılar oluşmaktadır. Bu sızıntılar, vergi gelir istikrarını bozarak vergi gelirlerinin güvence altına alınmasını öngören vergi gelir güvenliğine yönelik araştırmaları teşvik etmektedir. Bu çalışma, bir mali kural olarak, vergi gelir güvenliğini sağlayacak önleyici mekanizmaları araştırmaktadır. Bu kapsamda, öncelikle, vergilendirmede karşılaşılan iktisadi sorunlar ve vergi gelirlerini aşındıran yasal ve yasadışı etmenler incelenmekte ve vergi gelir güvenliğine yönelik önleyici mekanizmalar açıklanmaktadır. Çalışmanın ulaştığı sonuçlar, vergi gelir güvenliğine yönelik yönetsel ve hukuki düzenlemelerin vergi gelirlerini güvence altına aldığını ampirik olarak göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mali Kurallar, Optimal Vergilendirme, Vergi Güvenliği.

MINT ÜLKELERİNDE FİNANSAL GELİŞME VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru TOPCU*

Duygu ALTUNTAŞ**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

***Yüksek Lisans Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bankacılık ve Finans Anabilim Dalı*

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı MINT ülkelerinde (Meksika, Endonezya, Nijerya ve Türkiye) finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkisini 2000-2015 dönemini içeren verilerle incelemektir. Finansal gelişme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin teorik kökenleri Bagehot (1873) ve Schumpeter (1912)'in çalışmalarına dayanmaktadır. Literatürde yer alan çok sayıda çalışmada, finansal gelişmeyi ölçen farklı değişkenlerin çeşitli kanallar aracılığıyla ekonomik büyümeyi etkileyebileceği ileri sürülmektedir. Levin (1997)'ye göre finansal gelişme ekonomik büyümeyi sermaye birikimi ve teknolojik yenilik aracılığıyla etkilemektedir. Sermaye birikimine dayalı büyüme modellerinde, finansal piyasalar tasarruf oranlarını değiştirerek ya da tasarrufları çeşitli sermaye üretim teknolojileri arasında yeniden dağıtarak sermaye birikimini ve dolayısıyla ekonomik büyüme üzerinde etki yaratmaktadır. Teknolojik yeniliğe dayalı büyüme modelleri ise, yeni üretim süreçleri ve malların keşfi üzerinde kurulmuştur. Bu modellerde finansal piyasaların sahip olduğu fonksiyonlar teknolojik yenilik oranını etkileyerek ekonomik büyüme üzerinde etkili olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Ekonomik Büyüme, Finansal Gelişme, MINT Ülkeleri*

MUHASEBE SİSTEMİNDE YAPILAN HATA VE HİLELERİN VERGİSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

Öğr. Gör. Atakan BÜYÜKBOSTANCI*

Öğr. Gör. Hüseyin KOCAK**

**Ordu Üniversitesi*

***Ordu Üniversitesi*

ÖZET

Muhasebe bilgi sistemi, işletme sahip ve yöneticilerine, devlete, işletmeye yatırım yapanlara, işletme çalışanlarına, müşterilere, işletmeye kaynak sağlayan kredi kurumları gibi çeşitli kesimlere ihtiyaç duyulan bilgileri üreten ve sunan bir bilim dalıdır. Bu nedenle muhasebe işlemlerinin genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine ve yasalara uygun bir biçimde yapılması gerekmektedir. Ancak geçmişten günümüze kadar olan süreçte işletme yönetimi ve çalışanlar tarafından gerçekleştirilen muhasebe işlemlerinde kasıt unsurunun bulunup bulunmamasına göre hata ve hileler ortaya çıkabilmekte ve oluşan bu hata ve hileler de işletme ile ilgili bilgilerin işletme yönetimi ve diğer üçüncü kişilere yanlış aktarılmasına neden olmaktadır. Muhasebe denetimi aracılığı ile bir takım kanıt toplama ve toplanan kanıtların çeşitli tekniklerle etkin bir biçimde analiz edilmesi sonucu ortaya çıkan hata ve hilelerin önüne geçilebilmektedir. Aynı zamanda muhasebe sisteminde yapılan hata ve hileler doğrudan veya dolaylı olarak vergi kaybına neden olmakta ve bu kayıpların önlenmesi için muhasebe denetiminin yanı sıra devlet tarafından gerçekleştirilen vergi denetimine de ihtiyaç duyulmaktadır. Yine bir takım çalışmalar ve analiz teknikleri ile yürütülen vergi denetimi sonucu ortaya çıkarılan hata ve hilelere karşı caydırıcı olabilecek müeyyideler (cezalar) uygulanmaktadır. Önemli olan muhasebe hata ve hilelerinin kaynaklarını ve bunları en asgari seviyeye indirecek muhasebe denetimi ve vergi denetimi aracılığı ile neler yapılabileceği ve hata ve hilelere karşı işletmeyi caydırabilecek uygulamaları açıklamaktır. Bunu yapabilmek için de öncelikle muhasebe ve vergi denetiminin yollarını ve tekniklerini iyi bilmek gerekir. Daha sonra uygulamada sürecin nasıl işlediğini görmek gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Denetimi, Muhasebe Denetimi, Hata, Hile.

ÖNYARGILI RİSK DEĞERLENDİRMESİ: SİGORTA TÜRLERİ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Hüseyin KOCAK*

Öğr. Gör. Atakan BÜYÜKBOSTANCI**

*Ordu Üniversitesi

**Ordu Üniversitesi

ÖZET

Faydasını maksimize etmeye çalışan rasyonel bireylerin veya yatırımcıların psikolojik önyargıların etkisi altında kalabilmesi durumu, davranışsal finans teorisiyle açıklanabilmektedir. Rasyonel davranması beklenen karar birimlerinin olayları farklı değerlendirmelerinin başta psikolojik önyargılar olmak üzere birçok sebebi bulunmaktadır. Bu çalışma, psikolojik önyargıların karar verme süreci üzerindeki etkisini analiz etmek amacıyla, sigortacılıkla ilgili yeterli bilgi düzeyi olan, dolayısıyla rasyonel karar vermesi beklenen Finans Bankacılık ve Sigortacılık öğrencilerine anket uygulanarak yapılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin rasyonel olarak kabul edilmesinin sebebi sigortacılıkla ilgili almış olduğu kapsamlı dersler ve bu dersler sonucunda ulaştıkları başarı düzeyleridir. Öğrenciler rastgele iki gruba ayrılmıştır. Tüm öğrencilerin bireysel olarak anketi cevaplamaları istenmiştir. Birinci gruba dağıtılan ankette deprem riskinin ne olduğu, deprem riskinin en aza indirilmesinde uygulanan yöntemler ve Türkiye’de yaşanan 1999 depreminin bilançosunun yer aldığı bir paragraf sunulmuş, ardından da önemli olduğunu düşündükleri sigorta türlerinden üç tanesini önem derecelerine göre sınıflandırılması istenmiştir. İkinci gruba ise yalnızca önemli buldukları ve yaptırmak isteyecekleri sigorta türlerini önem sırasına göre sıralamaları istenmiştir. Anketler değerlendirildiğinde öğrencilerin tamamının aynı yaş grubunda yer aldığı sonucuna varılmıştır. Ancak bu çalışma sonucunda yaş unsurunun, riski algılamada farklılık oluşturan bir değişken olmadığı sonucuna varılmıştır. İlk gruptaki katılımcıların verileri analiz edildiğinde neredeyse tamamının doğal afetlere karşı sigortayı öncelikli olarak sıraladıkları sonucuna varılmıştır. Diğer sigorta tercihlerini ise tazminat sigortalarından yana kullandıkları sonucuna varılmıştır. İkinci grupta yer alan anketin sonuçlarında ise hayat sigortaları ve meblağ sigorta türleri öncelikli olarak tercih edildiği sonucuna varılmıştır. Çalışmanın sonucunda yönlendirme veya dürtmenin risk değerlendirmesi üzerinde etkisi olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Davranışsal İktisat, Risk değerlendirme, Önyargı, Sigorta

RİSK SERMAYESİ (VENTURE CAPITAL) VE EKONOMİK BÜYÜME

Arş. Gör. Nermin Demet KIRTEKE*

Arş. Gör. Tuğrul AVCI**

*Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü

**Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF İktisat Bölümü

ÖZET

Risk sermayesi tarihsel olarak çok eski bir kavram olmasına rağmen, 1950'den sonra Amerika Birleşik Devletleri'nde genellikle teknolojik yatırımları desteklemek amacıyla kullanılmaya başlanmasıyla kurumsallık kazanmış olup, bu tarihten sonra kullanım yaygınlığı küresel anlamda artmıştır. Osmanlı Devletindeki risk sermayesi uygulamalarına ilaveten, ülkemizde, Cumhuriyet döneminde, 2000'li yıllarda yapılan mevzuat çalışmaları ve artan devlet destekleri ile risk sermayesi uygulamaları hem özel hem de kamu sektöründe hız kazanmıştır.

II. Dünya Savaşı sonrası, özellikle, Amerika Birleşik Devletleri'nde, yatırımların teknoloji yoğun ürünlere kaymasıyla, risk sermayesi yatırımları teknoloji yoğun ürünlerin üretiminin finansmanı amacıyla kullanılır hâle gelmiştir. Teknoloji yoğun ürünler, geleneksel ürün ve hizmetlerle karşılaştırıldığında, katma değeri daha yüksek ürünler olduğundan, ekonomik büyümeye daha fazla katkı sağlamaktadır. Böylece, risk sermayesi teknolojik AR-GE çalışmalarını, verimliliği, girişimciliği ve istihdamı arttırarak, ekonomik büyümeyi desteklemektedir. Bu çalışmanın amacı risk sermayesinin ülkelerin ekonomik büyümelerine etkisini incelemektir. Çalışmada, farklı ülkeler üzerinde yapılan araştırmalar incelendikten sonra, risk sermayesinin Türkiye ekonomisi üzerine etkisi değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Risk Sermayesi, Ekonomik Büyüme, Türkiye Ekonomisi

SAĞLIK HARCAMALARI VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDA NEDENSEL BİR İLİŞKİ VAR MI? MINT ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Ebru TOPCU*

Arş. Gör. Hüseyin DEMİRHAN**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

***Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

ÖZET

1980'lerin ortalarında İçsel Büyüme Modelleri'nin popülerlik kazanmasıyla birlikte, ekonomik büyümeyi etkileyebileceği ileri sürülen çok sayıda faktör ele alınmıştır. Bunlardan biri de beşeri sermayedir. Bu bağlamda beşeri sermayenin kalitesini ve verimliliğini etkileyen eğitim ve sağlık gibi çeşitli faktörler büyüme literatüründe ilgi çekmeye başlamıştır. Literatürde sağlık harcamalarının çeşitli kanallar aracılığıyla ekonomik büyümeyi etkileyebileceği ileri sürülmektedir. Sağlık, ekonomik büyümeyi i) gelir ve refah üzerindeki etkileri, ii) eğitim düzeyi ve performansı üzerindeki etkileri ve iii) bireyin yaşam süresi ve beşeri sermaye birikimi üzerindeki etkileri aracılığıyla etkileyebilir. Bu çalışmanın amacı, Meksika, Endonezya, Nijerya ve Türkiye'den oluşan MINT ülkelerinde sağlık harcamaları ile ekonomik büyüme arasındaki nedensellik ilişkisini incelemektedir. Bu amaçla bahsi geçen ilişkiyi araştırmak için Panel Hata Düzeltme Modeli kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Büyüme, Sağlık Harcamaları, MINT Ülkeleri

SENDİKALILIK ORANI İLE EMEK PİYASALARI İLİŞKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Dr.Öğr. Üyesi Oğuz BAŞOL*

**Kırklaireli Üniversitesi, İİBF, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü*

ÖZET

Sendikalar yapıları gereği üyelerin çıkarlarını ve haklarını koruyup iyileştirmeye çalışan örgütlerdir. Mevcut araştırma, 2016 OECD verilerini kullanarak, OECD üyesi 35 ülkedeki sendikalılık oranı ile emek piyasaları dinamikleri arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Sendikalılık oranı için, OECD üyesi ülkelerin sendika yoğunluğu istatistiği; emek piyasaları dinamikleri için ise; istihdam oranı, işe bağlı kazanç, emek piyasalarına olan güvensizlik, uzun dönemli işsizlik oranı, haftada 50 saat ve üzerinde çalışanların oranı ve bireylerin kendilerine ve boş zaman aktivitelerine ayırdığı zaman istatistikleri kullanılmıştır.

SmartPLS 2.0 paket programının kullanıldığı analiz için “Case: 35” ve “Bootstrapping: 5000” olarak belirlenmiş olup sonuçlar; sendikalılık oranı ile istihdam oranı, işe bağlı kazanç, uzun dönemli işsizlik oranı ve haftada 50 saat ve üzerinde çalışanların oranı değişkenleri arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Sendikalılık oranı ile emek piyasalarına olan güvensizlik ve bireylerin kendilerine ve boş zaman aktivitelerine ayırdığı zaman değişkenleri arasında ise herhangi bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir

Anahtar kelimeler: Sendikalılık, Emek piyasaları, OECD ülkeleri.

SERMAYE BÜTÇELEMESİ KARARLARI: KAHRAMANMARAŞ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA*

Doç. Dr. Yücel AYRIÇAY*

Dr. Meltem KILIÇ

Nurullah YILMAZ

**Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, uzun dönemli getiri sağlayacak yatırım harcamalarının planlama süreci olan sermaye bütçelemesi kararlarını etkileyen faktörleri araştırmak ve işletmelerin kullandıkları yatırım ve sermaye bütçeleme tekniklerini belirlemektir. Bu anlamda Kahramanmaraş'ta faaliyette bulunan perakende ve toptan sektörü, madencilik, inşaat ulaşım, enerji sektörü, imalat sanayi ve hizmet sektörlerindeki işletmeler üzerine bir alan araştırması yapılmıştır. Araştırmadaki veriler anket tekniği ile elde edilmiş ve anketin güvenilirliği Cronbach Alpha değerlerine göre hesaplanmış ve sonuçlar %93'lük güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde çıkmıştır. Toplanan veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiş, ANOVA ve T-testi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, Kahramanmaraş'ta faaliyet gösteren ve ankete katılan işletmelerin sermaye bütçelemesi kararlarında kullandıkları en önemli yatırım bütçelemesi yönteminin %66,2 ile paranın zaman değerini dikkate almayan geri ödeme süresi yöntemi olduğu bulgulanmıştır. Şirketlerin hukuki yapıları ile sermaye bütçelemesinde kullanılan paranın zaman değerini dikkate alan veya almayan yatırım projeleri değerlendirme yöntemleri arasında istatistiksel olarak ($p > 0,05$) anlamlı bir ilişkiye ulaşılrken, belirsizlik koşulları altındaki yatırım projesi değerlendirme yöntemleri arasında istatistiksel olarak ($p > 0,05$) anlamlı bir ilişkiye ulaşılmamıştır. Genel anlamda ise anonim şirketlerinin daha fazla sermaye bütçelemesi yöntemlerini kullandıkları tespit edilmiştir. Ankete katılan işletmelerin büyüklükleri artıkcça yatırım projeleri değerlendirme yöntemlerini arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğuna ulaşılmıştır. Yatırım bütçelerinin hazırlanmasından sorumlu bölüm/personel olma durumu ile sermaye bütçelemesi kararlarını etkileyen yöntemlerden paranın zaman değerini dikkate alan veya almayan yöntemleri kullandıkları, ancak belirsizlik koşulları altında kullanılan yöntemleri tercih etmediklerine ulaşılmıştır. Teşvikten yararlanan işletmeler ise daha çok belirsizlik koşulları atında kullanılan yatırım projesi değerlendirme yöntemlerini kullanmışlardır.

Anahtar Kelime: Sermaye Bütçelemesi, Yatırım Projeleri, KOBİ

* Bu çalışmada, Yücel Ayrıçay danışmanlığında Nurullah Yılmaz tarafından hazırlanan "Sermaye Bütçelemesi Kararları: Kahramanmaraş'ta Bir Alan Araştırması" konulu yüksek lisans projesinden yararlanılmış, Meltem Kılıç tarafından güncellenerek tebliğ haline getirilmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR EKONOMİK KALKINMAYA DOĞRU İLK ADIM: BRIC ÜLKELERİ VE TÜRKİYE İÇİN ÇEVRESEL BİR ANALİZ

Dr. Hasan RÜSTEMOĞLU*

**Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi, İİBF Öğretim Üyesi*

ÖZET

Bir kalkınma modelinin sürdürülebilir nitelikli olabilmesi için ekonomik, sosyal, ve çevresel anlamda başarılı olması gerekmektedir. Gelişmekte olan BRIC ülkeleri (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ve Türkiye, 2014 yılı itibarıyla toplam CO2 emisyonlarının yüzde kırkıdan fazlasını doğaya salmaktadır. Hızlı ekonomik büyümenin, başarılı bir kalkınma olarak dikkate alınabilmesi için çevresel anlamda da sürdürülebilir olması gerekir. Bu çalışmada amaçlanan 1992 – 2014 yılları arasındaki dönem için BRIC ülkeleri ve Türkiye'nin ekolojik analizini etraflıca ortaya koymaktır. Analizi gerçekleştirmek için ilk olarak ülkelerin biyokapasite ve karbon ayakizi verileri kullanılmış ve ekolojik açık ya da rezerv değerleri hesaplanmıştır. İkincil olarak da OECD'nin ayrışım faktörü kullanılıp ülkelerin reel GSYİH'ları ile CO2 emisyonları arasında bir ayrışma olup olmadığına bakılmıştır. Son olarak da logaritmik ortalı divisia endeks (LMDI) yöntemi kullanılarak karbon emisyonlarındaki değişimi belirleyen dört önemli faktör (ekonomik aktivite etkisi, nüfus yoğunluğu etkisi, enerji yoğunluğu etkisi, karbon yoğunluğu etkisi) tespit edilmiş, bu faktörlerin emisyonlara etkisi incelenmiştir. Çalışma bulguları Brezilya ve Rusya'nın ekolojik rezerv, Hindistan, Çin ve Türkiye'nin ise ekolojik açık verdiğini ortaya koymaktadır. OECD ayrışım faktörü hesaplamalarına göre de Çin, Hindistan, ve Rusya'da ekonomik büyümenin karbon emisyonlarından ayrıştığı, Türkiye ve Brezilya'da ise ayrışmanın henüz başlangıç aşamasında olduğu gözlemlenmiştir. Son olarak LMDI ayrıştırma analizi sonuçları ekonomik aktivite etkisinin tüm ülkelerde emisyonları artırdığına, Rusya, Çin ve Hindistan'da enerji yoğunluğu etkisinin emisyonları ciddi ölçüde frenlediğine işaret etmektedir. Türkiye ve Brezilya'da enerji yoğunluğu etkisi henüz ciddi bir emisyon frenleme yapmazken, Rusya hariç tüm ülkelerin karbon yoğunluğunu azaltmaya yönelik politikalar geliştirmeleri gerektiği çalışmanın diğer bir bulgusu olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Ekonomi, Çevre, Ayrıştırma Analizi, CO2 Emisyonları.

ŞANGHAY BEŞLİSİNİN POTANSİYEL ETKİSİ: TÜRKİYE İÇİN FAYDA-ZARAR ANALİZİ

Doç. Dr. Sumru BAKAN*

Arş. Gör. Özcan ÖZKAN**

**Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisat Bölümü- İİBF*

***Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisat Bölümü- İİBF*

ÖZET

1963 yılındaki Ankara anlaşmasıyla birlikte üyelik süreci başlayan ve 50 yılı aşkın bir süredir Avrupa Birliğine girmeye çalışan, hali hazırda Avrupa Birliği'ne resmi olarak aday 5 ülkeden 1'i konumunda olan Türkiye, bulunduğu stratejik konum itibarıyla önemli bir noktada bulunmaktadır. 2000'li yılların başında kurulan ve önemli bir ticaret-enerji koridoru haline gelen Şangay İş birliği Örgütü (SCO), çağdaş küresel siyaset arenasında göze çarpan bir gelişmeydi. Biz de bu çalışmamızda, belli başlı veriler ışığında Türkiye'nin olası üyelik durumunda yasayacağı ekonomik ve politik ölçekte olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte, aynı zamanda karmaşık jeopolitik çevre ile bağlantılı olarak, ülkemizin Orta Asya ve Pasifik bölgelerini kontrol edebilen güçlü ve tutarlı bir organizasyon olan ve bilinen adı Şangay Beşlisi olan örgüte bakış açısını ve tüm paydaşlar için maliyet fayda analizi ile birlikte değerlendireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Şangay Beşlisi, Türkiye, Avrupa Birliği

TAHVİL PİYASASI VE VOLATİLİTE ENDEKSLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Çisem BEKTUR

Seda ATASAYGIN

** Sakarya Üniversitesi*

*** Sakarya Üniversitesi*

ÖZET

Küresel ekonomide yaşanan finansal bütünleşme beraberinde birçok belirsizlik ve risk oluşturarak, finansal piyasalarda volatiliteye neden olmaktadır. Piyasadaki volatilitiyi ölçmek için VIX ve MOVE endeksleri kullanılmaktadır. Finansal sınırların yok olmasıyla beraber piyasalar tarafından daha yakından takip edilen VIX ve MOVE endeksi merkez bankalarının para politikası kararlarında da belirleyici olmaya başlamıştır. Çalışmada, tahvil piyasası ile riskin en önemli belirleyicilerinden volatilitiyi ölçen VIX ve MOVE endeksi arasındaki ilişki incelenmiştir. 1998 -2017 dönemi günlük verilerin kullanıldığı analizde, 2 yıllık ve 10 yıllık gösterge tahvil ile gösterge Euro tahvil değişken olarak kullanılarak, seriler arasındaki ilişki açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: VIX, MOVE, Tahvil Piyasası, Euro Tahvil, Nedensellik Analizi.

TARIM SEKTÖRÜNE VERİLEN SÜBVANSİYONLARIN ÇEVRENİN KORUNMASI BAĞLAMIN-DA DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Erkan KILIÇER*

**Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İİBF Maliye Bölümü*

ÖZET

Tarım sektörü, sübvansiyonların yoğun olarak kullanıldığı sektörler arasında yer almaktadır. Ekonomiye olan katkısından dolayı tarımı destekleme politikası olarak genellikle sübvansiyonlar tercih edilmektedir. Tarımsal sübvansiyonların ekonomiye olan katkısı önemli olmakla birlikte çevreye olan olumsuz etkilerinin de hesaba katılması gerekmektedir. Zira tarım teşvik politikası olarak sübvansiyonların yoğun kullanımı, tarım ilaçları kullanımını artırmakta ve toprağın bozulması, su kaynaklarının aşırı kullanımı ve kirlenmesi, biyoçeşitliliğin azalması gibi çevresel sorunlara sebep olmaktadır. Bu kapsamda Yeni Zelanda'da 1980'lerde kapsamlı sübvansiyon reformları yapılmış ve tarım sektöründe sübvansiyonların kaldırılması ile birlikte orman alanları ve su kalitesi artmış, erozyonlar azalmıştır. Dolayısıyla sübvansiyonların kaldırılması, tarımdan kaynaklanan çevresel sorunların önlenmesinde önemli bir yere sahip olmuştur. Çalışmada tarımsal sübvansiyonların çevreye verdiği zararlar ortaya konulmakta ve olumsuz çevresel etkileri en aza indiren tarımsal politikalar irdelenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarımsal sübvansiyonlar, Çevre sorunları, Çevresel koruma

TCMB İÇİN TEPKİ FONKSİYONU TAHMİNİ: ALTERNATİF BİR YAKLAŞIM**Doç. Dr. Ümit BULUT*****Ahi Evran Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü***ÖZET**

Bu çalışmanın amacı, 2005:Ç1-2017:Ç4 dönemine ait çeyrek dönemlik verileri kullanarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) tepki fonksiyonunu tahmin etmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada, birim kök testlerinin ardından, 1 rejim kaymasına izin veren ve Gregory ve Hansen (1996, Journal of Econometrics 70) tarafından önerilen eşbütünleşme testi ve Stock ve Watson (1993, Econometrica 61) tarafından geliştirilen dinamik en küçük kareler tahmincisi kullanılmıştır. Eşbütünleşme testinin sonuçları değişkenler arasında eşbütünleşme ilişkisinin olduğunu ve rejim kaymasının 2009 yılının 3. çeyreğinde gerçekleştiğini göstermektedir. Dinamik en küçük kareler tahmincisinin sonuçlarına göre ise, 2005:Ç1-2009:Ç2 döneminde sadece enflasyon beklentisi ile enflasyon hedefi arasındaki fark ile ilgilenen TCMB, 2009 yılının 3. çeyreğinden itibaren yalnızca döviz kurundaki değişimlere tepki göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: TCMB, tepki fonksiyonu, eşbütünleşme, rejim kayması, dinamik en küçük kareler.

TR81 DÜZEY 2 BÖLGESİ ORMAN ÜRÜNLERİ ENDÜSTRİSİ REKABET ANALİZİ*

Prof. Dr. Selman KARAYILMAZLAR**

Öğr. Gör. Gülay ŞENER UZCAN***

***Bartın Üniversitesi, Orman Fakültesi, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü*

****Bartın Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü*

ÖZET

Günümüzde insanlık tarihi, bilgi toplumu olmakla ilgili üçüncü büyük devrimi yaşamaktadır. Sanayi devrimini takip eden süreçte “sanayileşme” öncelikle, bilgi toplumu olmakla ilgili yaşanan süreçte “rekabet gücünün artırılması” öncelik haline gelmiştir. Rekabet gücünün nasıl elde edilebileceği ve rekabet ilişkileri günümüzde işletme-bölge-ülke kalkınmasında ve varlıklarını sürdürülebilir kılmakta temel kavramlar olarak görülmektedir. Rekabet gücünün oluşmasında rol oynayan rekabet ilişkilerini en iyi açıklayan ölçek ise, bölge düzeyinde olanıdır. Çünkü işletmelerin küresel rekabetle başa çıkmak için, tek başlarına sürdürülebilir bir şekilde bilgiye ulaşması, yenilikçi olması ve pazarlarla ilişki kurabilmesi mümkün olamamaktadır. İşletmelerin rekabetçiliklerini geliştirebilmeleri, içinde bulundukları bölgenin kaynakları, yetenekleri ve ağ ilişkileri sayesinde olmakta ve bölgeye özel koşullar başarıyı getirmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın kapsamını, TR81 Düzey 2 Bölgesi (Zonguldak-Karabük-Bartın) Orman Ürünleri Endüstrisi oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı; TR81 Düzey 2 Bölgesi Orman Ürünleri Endüstrisinin, rekabet gücü açısından değerlendirilmesi, sonuçlar doğrultusunda endüstrinin rekabet gücünü geliştirebilecek önerilerin sunulması ve bu yönde bölgesel planlara katkıda bulunulmasıdır. Çalışmada veri toplamak amacı ile tam sayım tekniği kullanılarak Zonguldak, Karabük ve Bartın ilinde belirlenen 65 adet orman ürünleri endüstri işletmesine yüzyüze anket yöntemi uygulanmıştır. Rekabet gücü anketi değerlendirmelerinden elde edilen bilgiler kullanılarak, “Karo” modeliyle TR81 Düzey 2 Bölgesi Orman Ürünleri Endüstrisinin rekabet gücü analiz edilmiştir. Uygulanan rekabet gücü anketi karo modelindeki dört unsurun oluşturduğu bölümlerden oluşmaktadır. Bunlar; faktör şartları, talep şartları, ilgili ve destekleyici kuruluşlar ve firma stratejileri rekabet ortamıdır. Sonuçlar modeldeki başlıklara göre avantaj-dezavantaj bakış açısıyla değerlendirilmiş; dezavantajların avantajlardan fazla olması nedeniyle sektörün rekabet gücünün düşük olduğu saptanmıştır. TR81 Düzey 2 Bölgesi orman ürünleri endüstrisinin (mobilya ve kereste sektörü) rekabet gücünün arttırılabilmesi için avantajlı konuların daha da geliştirilmesi ve dezavantajlı konuların ise doğru yönetilmesi gerekmektedir. Koşulların birbirini etkilediğinin farkında olarak, avantaj ve dezavantajlara odaklanılmalı ve süreç doğru stratejilerle yönetilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Rekabet, Rekabet Gücü, Rekabet Analizi, Karo Modeli, TR81 Düzey 2 Bölgesi.

* Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde Prof. Dr. Selman KARAYILMAZLAR'ın danışmanlığında Gülay ŞENER UZCAN tarafından yazılan “TR81 Düzey 2 Bölgesi Orman Ürünleri Endüstrisinin Kümelene Analizi ve Rekabet Gücü Açısından Değerlendirilmesi” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE REBOUND ETKİSİ VE ENERJİ ETKİNLİĞİNİN GEÇERLİLİĞİ ÜZERİNE BİR REJİM REGRESYONU ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi Merter AKINCI*

Dr. Öğr. Üyesi Haktan SEVİNÇ**

Prof. Dr. Ömer YILMAZ***

**Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

***İğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

****Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü*

ÖZET

Sanayi Devrimi'nden itibaren tüm ülkeler için en önemli üretim girdisi enerji olmuştur. Sahip olduğu önem nedeniyle enerji politikalarının temelini enerji etkinliğinin artırılması olarak belirleyen pek çok ülke bir taraftan enerji üretimini artırmayı diğer taraftan da enerji tüketimini azaltarak enerji tasarrufunu yükseltmeyi amaçlamıştır. Ancak çoğu ülke deneyimi enerji etkinliğindeki gelişmelerin paradoksal bir biçimde enerji tüketimini artırdığını göstermiştir. Dolayısıyla enerji etkinliği ve enerji üretimindeki artışa bağlı olarak enerji tüketiminin artması anlamına gelen *rebound etkisi* pek çok ekonomist ve politika yapımcısının ilgi odağı haline gelmiş ve *rebound etkisinin* nedenleri ile çözüm yolları hakkında uygulamalı analizler yapılmıştır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, enerji etkinliği olarak ifade edilen *rebound etkisinin* enerji tüketimi üzerindeki etkisini Türkiye ekonomisi itibarıyla 1967-2015 dönemi için rejim analizlerini kullanarak incelemektir. Bu amaç dâhilinde *rebound etkisinin* tahmin edilen eşik değeri yaklaşık olarak %43 olarak bulunmuştur. Bunun yanı sıra analiz sonuçları, %43 düzeyindeki eşik değere ulaşıncaya kadar *rebound etkisinin* enerji tüketimi üzerindeki etkisinin daha sınırlı olduğunu, ancak eşik değerin aşılmasını takiben etkinin arttığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Rebound Etkisi, Enerji Etkinliği, Rejim Regresyonu

TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR EKONOMİK BÜYÜMEDE TARIMIN ROLÜ: AMPİRİK BİR UYGULAMA

Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR*

Doç. Dr. Fatih MANGIR**

Öğr. Gör. Sevilay KONYA***

Dr. Öğr. Üyesi Pınar YARDIMCI****

**Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

***Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

****Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

*****Selçuk Üniversitesi Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

ÖZET

Tarım, ülke nüfusunun yaşamını devam ettirebilmesi, mili gelire ve istihdama katkı sağlaması, diğer sektörlerle hammadde oluşturması gibi nedenlerle önemli bir sektördür. Küreselleşme, artan rekabet şartları, giderek artan dünya nüfusu ve küresel ısınmanın etkisiyle tarım sektörünün önemi daha da artmaktadır. Artan nüfus ve tarımsal ürünler arasındaki ilişki dünya ekonomilerinde bölüşüm sorununun temelini oluşturmaktadır. Temel ihtiyaç olan tarımsal ürünlerin artan dünya nüfusu ve küresel risklerle birlikte ihtiyaçları karşılamada ortaya çıkan yetersizlikler dünya ekonomisinin temel sorunu haline gelmiştir. Bu sorun, özellikle sürdürülebilir ekonomik büyüme açısından dünya ekonomileri ve Türkiye ekonomisi için tarımın rolünün yeniden ele alınmasına neden olmuştur. Türkiye ekonomisi genel yapısı itibarıyla tarım ekonomisi konumundadır. Sanayi sektöründeki gelişme ve değişmelerle tarım desteklenmekte hem iç hem de dış talebi sağlayacak üretim olanaklarına ulaşılmaya çalışılmaktadır. Çalışmamızın temel amacı Türkiye’de sürdürülebilir ekonomik büyümede tarımın rolünü araştırmaktır. Bu çalışmada Türkiye’de 1970-2016 yılları arasındaki tarım ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki analize tabi tutulacaktır. Ayrıca tarım ile ekonomik büyüme arasındaki etkileşimin yönü ve kuvvetini tespit etmek amacıyla nedensellik analizi uygulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme, Tarım, Türkiye

TÜRKİYE'DEKİ DÜZEY 2 BÖLGELERİNİN DIŞ TİCARETTE REKABET GÜCÜNÜN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Mehmet AYDINER

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Türkiye'deki Düzey2 Bölgelerinin ihracatta rekabet güçlerinin karşılaştırmalı analizini yapmaktır. Bu kapsamda Düzey2 Bölgelerinin 2005-2017 yıllarındaki ihracat verileri bazında Balassa (1965) yöntemi kullanılarak Açıklanmış Rekabet Avantajları (RCA) ve Herfindhal Hirschman İndeksi (HHI) yoluyla da ihracat yoğunlaşmaları tespit edilerek Düzey2 Bölgelerinin karşılaştırılmalı analizi yapılmıştır. Ulaşılan sonuçlar, Düzey2 Bölgelerinin çoğunun rekabet gücü sınırlı olduğunu ve ihracatta belirli ülke pazarlarına yoğunlaştıklarını, bu sebeple de belirli sayıda pazara bağımlı olduklarını göstermektedir. Pazar çeşitliliği sağlanamamasının yanında sektör ve ürün çeşitliliğinin de üç Düzey2 bölgesi haricinde başarılmadığını, ihracatın belirli sektörlerle ve ürünlere dayalı sürdüğünü göstermektedir. İstanbul bölgesinden oluşan TR10 bölgesi başta olmak üzere TR32, TR41 ve TR22 bölgelerinin ihracatta rekabet güçlerinin diğer bölgelerin ihracatta rekabet güçlerine göre daha yüksek olduğu batıdan doğuya doğru gidildikçe rekabet gücünün azaldığı, ihracatta yoğunlaşmanın ve belirli pazarlara bağımlılığın arttığı görülmektedir. TR51 bölgesinden sonraki bölgelerde rekabet gücü oldukça düşüktür. Gelişmişlik düzeylerine uygun olarak TRA1, TRB2 gibi bölgelerde rekabet gücü çok düşük iken ihracatta ürün ve pazar bağımlılığı yüksektir. İhracat hacminin yükselmesi ihracat performansının nicelik olarak artması anlamına gelmesine karşın rekabet gücünün yüksek olması anlamına gelmemektedir. Ülkenin hem uluslararası pazarlarda rekabet gücünün artması hem de belirli pazarlara bağımlılığının azaltılması için başta ürün geliştirme ve yeni pazarlara yönelme gibi faaliyetlere destek verilmesi bölgelerin ihracatta belirli sektörlerle bağımlılığının azaltılması için sektörel çeşitlilik gerekmektedir.

Anahtar Kelime: ihracat, Açıklanmış Rekabet Gücü, Yoğunlaşma, Özelleşme, Pazar Bağımlılığı

TÜRKİYE’NİN KARBON SALIMINDA YAPISAL KIRILMA ANALIZI

Doç. Dr. Mehmet MERT*

**Akdeniz Üniversitesi, Ekonometri Bölümü, Antalya*

ÖZET

Bu çalışmada Bai ve Perron (BP) tarafından 1998 yılında geliştirilen yapısal kırılma yaklaşımı ile Türkiye’nin 1960-2014 dönemi yıllık kişi başına karbondioksit (CO₂) serisinde meydana gelen yapısal kırılmalar tahmin edilmiştir. Küresel ısınma ve bunun sonucunda iklim değişikliğine neden olan sera gazları içerisinde en yoğun şekilde atmosferde bulunan CO₂ gazı olmaktadır. Küresel ısınma insanlık tarihinin karşılaştığı en önemli sorunlardan biri olması nedeniyle aralarında Türkiye’nin de olduğu bir çok ülke sera gazı azaltım hedefleri koyarak Kyoto protokolü ya da Paris iklim anlaşmaları gibi uluslararası sözleşmelere imza atmıştır. Bu bağlamda karbon salımında olabilecek yapısal kırılmaların analizi önem kazanmaktadır. Özellikle trendde meydana gelecek aşağıya doğru bir değişim beklenmektedir. Çalışmada Türkiye’nin karbon serisinde düzeyde ve hem düzeyde hem trendde olabilecek yapısal kırılmalar ardışık BP ve bilgi kriterine dayalı BP yöntemleriyle tahmin edilmiştir. Sonuçlara göre Türkiye’nin karbon salımları belli başlı ekonomik krizlerden etkilendiği görülmüş ve artan trendin aşağıya doğru yönünü değiştirecek bir yapısal kırılmaya rastlanılmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Karbon salımı, yapısal kırılma, ardışık Bai-Perron

TÜRKİYE'DE DÖVİZ KURUNUN ENFLASYONA ASİMETRİK ETKİSİ (2002-2018)

Dr. Pınar GÖKTAŞ*

**Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü*

ÖZET

Dünya ekonomilerinde istikrarlı büyümeyi etkileyen ekonomik faktörler özellikle düzensiz unsurların sonuçları üzerine çok sayıda teorik ve ampirik araştırma yer almaktadır. Fiyatların doğasından kaynaklanan istikrarsızlıkların bir sonucu olarak enflasyon ve döviz kuru gibi değişkenlerin ekonomik etkilerin irdelenmesi literatürde en çok ilgi çeken konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde, yaşanan fiyat artışlarının iç piyasalardaki olumsuz yansımalarını daha da derinleştirmekte, enflasyonun kontrolüne yönelik iç politikaları etkisiz hale getirmektedir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak ülkemizde de 1980'li yılların başından itibaren enflasyonda hızlı artışlar gözlenmiş, finansal serbestleşmeyle birlikte döviz kuru değer kaybetmeye başlamıştır. Sözü edilen birliktelik iki değişken arasında bir korelasyon olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca yüksek dışsalığa bağlı döviz kuru değişimlerinin enflasyon üzerindeki etkisi pek çok uygulamada ortaya konulmuştur.

Bu bağlamda; çalışmada ülkemizde fiyat istikrarının sağlanması yönünde önemli tedbirlerin alındığı ve aynı zamanda serbest kur rejimine geçilen 2002 yılından günümüze kadar aylık döviz kuru ile enflasyon arasındaki uzun vadeli ilişki doğrusal olmayan ARDL (NARDL) yöntemiyle incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru, Enflasyon, Asimetrik Nedensellik Testi, Doğrusal Olmayan ARDL (NARDL)

YENİLENEBİLİR ENERJİ TÜKETİMİ İLE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: OECD ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Fatih MANGIR*

Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR**

Öğr. Gör. Sevilay KONYA***

Dr. Öğr. Üyesi Pınar YARDIMCI****

**Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

***Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

****Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

*****Selçuk Üniversitesi Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

ÖZET

Bu çalışma, 30 OECD ülkesinde büyüme, yenilebilir enerji, işgücü ve sermaye arasındaki uzun dönemli ve eşbütünleşme ilişkilerini yatay-kesit bağımlılığı dikkate alan dinamik panel veri yöntemleri kullanılarak 2006-2016 dönemi için analiz etmektedir. Yatay kesit bağımlılık CD testi ve CIPS birim kök test sonuçlarına göre tüm değişkenler yatay kesit bağımlıdır. Panel eş-bütünleşme testi için Westerlund-DurbinHausman (2008) yöntemi, uzun dönemli katsayıların hesaplanmasında Arttırılmış Ortalama Grup tahmincisi (Augmented Mean Group estimator) modeli kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre sermaye, emek, yenilebilir enerji ekonomik büyüme üzerine olumlu bir etkiye sahiptir. Ancak, büyüme ve emek arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu yüzden bu ülkeler sadece çevre kaygıları değil ekonomik büyüme poli-tikaları içinde yenilebilir enerji kaynaklarını arttırmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yenilebilir Enerji, Ekonomik Büyüme, Panel Veri Analizi

YENİLENEBİLİR ENERJİ TÜKETİMİ VE EKONOMİK BÜYÜME: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Öğr.Gör. Pelin YİĞİT*

Arş.Gör. Gül DERTLİ**

**İstanbul Arel Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu, Pazarlama Bölümü*

***Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat ABD*

ÖZET

Yenilenebilir enerji, ülkelerin enerji ihtiyaçlarının yerli kaynaklar ile karşılanarak dışa bağımlılıklarının azaltılması ve sürdürülebilir enerji kullanımının sağlanmasıyla enerji tüketimi sonrasında çevreye verilen zararların en aza indirilmesi açısından son derece önemli bir yere sahiptir. Son yıllarda dünyada ve Türkiye’de yenilenebilir enerji alanında önemli ilerlemeler kaydedilmektedir. Türkiye, bulunduğu coğrafi konumu ve sahip olduğu jeopolitik yapısı nedeniyle bütün yenilenebilir enerji kaynaklarından faydalanma imkanına sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de yenilenebilir enerji tüketimi, ekonomik büyüme ve karbondioksit emisyonu arasındaki ilişkiyi ekonometrik olarak analiz etmek ve güncel tartışmalar ile Türkiye’nin yenilenebilir kaynaklarından etkin ve yaygın bir şekilde faydalanabilmesi için önerilerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir Enerji, Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme.

YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE YAŞANAN GIDA İSRAFLARI, EKONOMİK VE SOSYAL ETKİLERİ, MUHTEMEL ÇÖZÜMLER ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Öğr. Gör. Özlem YAY*

Öğr. Gör. Özkan ERDEM**

Öğr. Gör. Adem ARMAN***

*Akdeniz Üniversitesi

**Akdeniz Üniversitesi

***Akdeniz Üniversitesi

ÖZET

Gıda israfı, çevresel ve sosyal etkilerin yanı sıra önemli ölçüde ekonomik zararları olan bir tüketim davranışıdır. Küresel anlamda gıda israfı sorununun büyüklüğü ve karmaşıklığı özellikle son yıllarda dünya ölçeğinde bu konuyu gündeme getirdi. Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda gıda kaybının ekonomik değerinin dünya çapında yaklaşık olarak 1 trilyon Amerikan doları olarak tahmin edilmekte olup, yılda 1,3 milyar ton gıdanın da israf edildiği belirtilmektedir. Ev dışı tüketimin artması, konaklama ve yiyecek içecek işletmelerinin her şey dâhil ve açık büfe konsepti uygulamaları her ne kadar işletmelere servis kolaylığı, tek seferde pek çok gıdayı müşterilere ulaştırma ve görsellik gibi olumlu katkıları olsa da gıda israfına neden olan en büyük etkenlerden biridir. Bu kapsamda çalışmanın temel amacı her şey dahil sistem ve açık büfe konsept uygulayan konaklama işletmelerinin yiyecek içecek departmanında görev yapan kişilerin gıda israfına yönelik görüşleri, gıda israfının sosyal ve ekonomik boyutları, işletmeye verdiği zararlar ve muhtemel çözüm önerilerini belirlemektir. Bu doğrultuda verilerin elde edilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden yüz yüze görüşme tekniği uygulanacak olup, elde edilecek veriler NVİWO10 paket programı kullanılarak içerik analizine tabi tutularak yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Gıda israfı, her şey dâhil sistem, yiyecek içecek işletmeleri, ekonomi.

ZAMAN SERİLERDE FARKLI ENTEGRASYON DÜZEYLERİ İÇİN EŞBÜTÜNLEŞME TESTLERİNİN PERFORMANSLARININ İNCELENMESİ

Doç. Dr. Atila GÖKTAŞ*

Dr. Pınar GÖKTAŞ**

**Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Fen Fakültesi, İstatistik Bölümü*

***Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü*

ÖZET

Zaman serisi verileri kullanılarak yapılan ekonometrik analizlerde karşılaşılan önemli sorunlardan biri, durağan olmayan değişkenlerin modelde sahte regresyona ya da korelasyon ilişkilerine sebep olmalarıdır. Bu problemi ortadan kaldırmak için yapılan fark alma gibi dönüşümler, uzun dönem bilgi kaybına neden olmaktadır. Aynı zamanda Engle-Granger, Johansen ve Johansen-Juselius gibi eşbütünleşme yöntemlerinde araştırılan değişkenlerin aynı seviyede bütünleşik olma zorunluluğu gibi kısıtlara sahip olmaları analizlerde kullanılmalarını zorlaştırmaktadır. Sözü edilen durumlar dikkate alınarak geliştirilen ARDL yöntemi serilerin bütünleşme seviyeleri ve eşbütünleşme durumlarından bağımsız olarak değişkenler arasında ilişkinin araştırılmasına olanak sağladığından literatürde sıklıkla kullanılmaktadır.

Çalışmada sözü edilen eşbütünleşme testleri karşılaştırılarak özellikle bütünleşme dereceleri farklı zaman serileri için ARDL yönteminin daha etkin olduğu ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: ARDL Yöntemi, Eşbütünleşme Testleri, Sınır Eşbütünleşme testi.

BİST ENDEKSİNDE YER ALAN İŞLETMELERİN BAĞIMSIZ DENETİM GÖRÜŞLERİ VE BAĞIMSIZ DENETİM GÖRÜŞ TÜRLERİNDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLERİN İNCELENMESİ

Prof. Dr.Semra ÖNCÜ*

Prof. Dr. Cevdet A. KAYALI**

İrem DOĞAN***

**Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F.*

***İzmir Demokrasi Üniversitesi, İ.İ.B.F.*

****Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Doktora Öğrencisi*

ÖZET

Sistematiik bir süreç olan bağımsız denetim faaliyeti, denetim firması tarafından yeni müşteri ile anlaşma veya mevcut müşteri ile çalışmaya devam edilmesi kararı ile başlamakta ve bağımsız denetçi tarafından kanaat getirilen denetim görüşünün bağımsız denetim standartları kapsamında rapora bağlanması ile sonlanmaktadır. Bu noktada çalışmamızın ana amacı, BİST 100 Endeksi'nde yer alan işletmelerin 2007-2016 yılları arasındaki bağımsız denetim görüş türlerinin sektörel bazda incelenerek, olumlu görüş dışında bir görüş alan işletmelerin bağımsız denetim firması veya bağımsız denetçi değişikliği yönünde eğilim gösterip göstermediklerinin tespit edilmesidir. Çalışma sonuçlarımız doğrultusunda çalışma örneklemimize dahil olan ve çeşitli sektörlerde yer alan işletmelerin olumlu görüş dışında bir görüş alması ile birlikte bir sonraki yılda denetim firması veya denetçi değişikliğine gitse bile söz konusu değişikliğin işletmelerin olumlu görüş alması için yeterli olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler:Bağımsız Denetim, Bağımsız Denetim Görüşü, BİST.

BORSA İSTANBUL'DA HİSSE SENETLERİ İŞLEM GÖREN TURİZM SEKTÖRÜNDEKİ FİRMALARIN TOPSİS YÖNTEMİNE GÖRE PERFORMANS DEĞERLEMESİ VE ANALİZİ

Bilim Uzm. İsmail AKTAŞ

Arş. Gör. Oğuzcan AKDEMİR*

Prof. Dr. Cevdet A. KAYALI**

**İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü*

***İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü*

ÖZET

Bu çalışmada hisse senetleri Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören Turizm sektöründe faaliyet gösteren 12 firmanın 2011-2016 yılları arasında Kamuyu Aydınlatma Platformunda yayınlamış olduğu faaliyet raporlarındaki finansal tablolar temel alınmıştır. Firmaların finansal performansları incelenirken likidite, finansal yapı, faaliyet ve karlılık rasyolarından toplam 8 rasyo belirlenmiştir. Çıkan rasyo sonuçları çok kriterli karar verme yöntemlerinden birisi olan TOPSİS yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Topsis yönteminde belirlenen oranlar tek bir puana dönüştürülerek sıralama yapma imkânı vermektedir. Çalışmada belirlenen zaman aralığı 2011-2016 Türkiye Ekonomisi açısından Turizm gelirlerimizin aşırı düzensizliklerin söz konusu olduğu dönemi kapsadığından firmaların finansal performansları süreklilikleri açısından da önem taşımaktadır. Çalışmanın sonucunda 12 firmanın belirlenen zaman aralığı içinde finansal performans sıralamasında yerlerinin sürekli değiştiği gözlemlenmiştir. Bu durum finansal tabloları ve turizm gelirleriyle ilişkilendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: TOPSİS, Turizm Sektörü, Borsa İstanbul, finansal performans

DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE YENİLENEBİLİR ENERJİ TEŞVİKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin DUMRUL*

Dr. Öğr. Üyesi Zerrin KILIÇARSLAN**

**Erciyes Üniversitesi, Develi Hüseyin Şahin MYO*

***Erciyes Üniversitesi, Kayseri Meslek Yüksekokulu*

ÖZET

Günümüzde fosil yakıt olarak adlandırılan kömür, petrol, doğalgaz gibi enerji kaynaklarının hızlı bir şekilde tükenmeye başlaması ve bu kaynakların çevre üzerindeki olumsuz etkileri sebebiyle yenilenebilir enerji kaynaklarının ülke ekonomileri için önemi giderek artmaktadır. Dolayısıyla, ülkeler, yenilenebilir enerji üretimine yönelik birtakım hedefler belirlemekte ve belirledikleri bu hedefler doğrultusunda çeşitli teşvik politikaları uygulamaktadırlar. Hükümetler, enerjiye erişimi kolaylaştırmak, ekonomik kalkınmayı teşvik etmek, enerji güvenliğini sağlamak gibi amaçlarla ekonomide yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmektedirler. Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmek için kullanılan araçlar üç ana başlık altında toplanabilir: Fiyat belirleyici ve miktar yükümlülüğü getiren teşvikler, maliyet düşürücü yatırım politikaları ve kamu yatırımları ve yenilenebilir enerji piyasasının gelişmesini sağlayacak teşvikler.

Bu bağlamda güneş, jeotermal ve rüzgâr gibi yüksek yenilenebilir enerji kaynak potansiyeli olan Türkiye’de, artan enerji talebini karşılamak ve dışa olan bağımlılığı azaltmak amacıyla yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi önem arz etmektedir.

Bu çalışmada öncelikle yenilenebilir enerji kaynakları kullanımı ile ilgili verilen teşvikler teorik olarak açıklanacak, sonrasında ise Türkiye’de yenilenebilir enerji alanında verilen teşvikler ortaya konulacaktır. Ayrıca bu kapsamda, Türkiye’de yenilenebilir enerjiye yönelik uygulanmakta olan teşvikler, seçilmiş ülkelerdeki uygulamalar ile karşılaştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenebilir enerji, teşvikler

JEL Sınıflandırması: O31, O44, E62

LATİN AMERİKA VE DOĞU ASYA ÜLKELERİNİN DİŞ KIRILGANLIKLARINA DAİR İNCELEME

Arş. Gör. Anıl BÖLÜKOĞLU*

*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisat Bölümü

ÖZET

Bu çalışmada Paula ve Alves'in (2000) geliştirmiş oldukları dış kırılğanlık endeksi Latin Amerika ve Doğu Asya ülkeleri için hesaplanacak ve zaman içindeki gelişimleri gösterilecektir. Sonrasında, dış kırılğanlık endeksi, ilgili ülkelerin de jure finansal açıklık göstergeleri ile ilişkilendirilecektir. Bu ilişkilendirme sonucunda finansal açıklığın dış kırılğanlık ile olası ilgisi gösterilecektir.

Dış kırılğanlık endeksi, ekonomilerin gerçek ve potansiyel döviz yükümlülüklerini ilgili ödeme güçleri ile karşılaştırmamıza yaramaktadır. Endeks aşağıdaki gibi tanımlanmıştır.

$$DKE = \frac{M + D_i + D_{os} + A + STC_{-1} + NIP_{-1}}{X + R_i + R_{os} + AR_{-1} + FDI + L_{ml}}$$

Dış kırılğanlık endeksinin payda kısmı gerçek ve potansiyel döviz yükümlülüklerini göstermektedir. Gerçek ve potansiyel döviz yükümlülüklerini ise ithalat(M), faiz harcamaları (D_i), diğer hizmet harcamalarının (D_{os}), borç amortismanının (A), 3 ay gecikmeli net portföy yatırım stokunun (NIP_{-1}) ve 3 ay gecikmeli kısa dönemli sermaye stokunun (STC_{-1}) toplamı oluşturmaktadır. Dış kırılğanlık endeksinin pay kısmı ise ekonominin ödeme gücünü göstermektedir. Bir ekonominin ödeme gücünü ise ihracatların (X), faiz gelirlerinin (R_i), diğer hizmet gelirlerinin (R_{os}), 3 ay gecikmeli toplu resmi rezervlerin (AR_{-1}), doğrudan yabancı yatırımların (FDI) ve orta-uzun vadeli borçların L_{ml} toplamı ifade etmektedir.

Bu çalışmada finansal açıklık göstergeleri ve dış kırılğanlık durumunun ilişkilendirilmesi planlanmıştır. Bu çalışma Latin Amerika ve Doğu Asya ülkeleri temelinde yapılacaktır. Sözü geçen ülkelerde sırasıyla finansal serbestinin ve sermaye korumalarının etkin bir şekilde kullanılması bu ayrımı anlamlı kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Serbesti, Dış Kırılğanlık, Sermaye Kontrolleri

Keywords: Financial Liberalization, External Fragility, Capital Controls

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASI VE PIYASA DEĞERİ İLİŞKİSİ: BİST SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ENDEKSİNDE İŞLEM GÖREN İŞLETMELER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Öğr.Gör.Dr.Filiz YÜKSEL*

Doç. Dr. Nilgün KAYALI**

Prof. Dr. Cevdet Alptekin KAYALI***

**Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Domaniç Hayme Ana MYO*

***Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F.*

****İzmir Demokrasi Üniversitesi, İ.İ.B.F.*

ÖZET

Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilirlik kavramları 1980'lerden beri tüm dünyanın gündeminde olan kavramlardır. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarına ulaşmak için işletmeler toplum ve çevre üzerindeki tüm etkilerini dikkate almak durumundadırlar. Ayrıca bu etkiler sürdürülebilirlik raporları ile bilgi kullanıcılarına aktarılmaktadır. Bu çalışmada, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde işlem gören işletmelerin sürdürülebilirlik açıklama skorları ile piyasa değerleri arasındaki ilişki analiz edilmeye çalışılmıştır. Yapılan incelemeler ve analiz sonucunda, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde işlem gören işletmelerin sürdürülebilirlik açıklama skorları ile piyasa değerleri arasında bir ilişki tespit edilememiştir. Buna karşılık, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde yer alan banka ve finans sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için hesaplanan sürdürülebilirlik açıklama skoru ile piyasa değerleri arasında pozitif yönlü ve güçlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilirlik Raporlaması, Piyasa Değeri, BİST

TOPSIS ÇOK KRITERLİ KARAR VERME YÖNTEMİNE GÖRE BİST TEKNOLOJİ SEKTÖRÜ ŞİRKETLERİNİN PERFORMANS DEĞERLEMESİ

Arş. Gör.Emre BULUT*

Arş. Gör. Ahmed İhsan ŞİMŞEK**

**Fırat Üniversitesi*

***Fırat Üniversitesi*

ÖZET

Finansal yatırım kararları alınırken en uygun menkul kıymetin belirlenmesi, tercih nedenlerinin açıklanması ve olası kayıplardan kaçınma yolları uzun zamandır üzerinde çalışılan bir konu olmuştur. Küreselleşme, piyasaların serbestleşmesi ve gelişen teknolojinin etkisiyle finansal sınırların neredeyse ortadan kalktığı dünyamızda işletmeler küresel ölçekte yatırımcı, müşteri ve rakiplerle muhatap olmaktadır. Bu durum ise işletmeleri büyük bir belirsizlik içine sokmaktadır. Belirsizliğin yoğun olduğu ortamlarda doğru finansal enstrümanın önceden tahmin edilmesi gittikçe daha karmaşıklaşmakta ve riskin önceden tahmin edilmesi daha fazla önem kazanmaktadır. Doğru finansal enstrümanın seçilmesiyle olası kayıpların önceden belirlenmesi ve bu duruma mümkün olduğu kadar erken müdahale edilmesi, finansal başarısızlığın hem işletme hem de yatırımcı üzerindeki olumsuz etkilerini minimuma indirebilmektedir.

Küreselleşen dünyada gün geçtikçe artan rekabet ortamında başarılı olmak isteyen işletmeler ve yatırımcılar için finansal performans ölçümü büyük bir önem taşımaktadır. Performans ölçümüne yönelik pekçok karar alma yöntemi bulunmaktadır. Bu yöntemlerden biri olan TOPSIS yöntemi, kullanımının pratik olması, objektif verilerle birlikte subjektif verilerin de kullanılabilmesi, seçenekler arasında sıralama yapmanın kolay olması, sonuçlarının kolay anlaşılabilir olması gibi nedenlerle literatürde yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, Borsa İstanbul'da (BİST) işlem gören Teknoloji Sektör'ü işletmelerinin finansal verileri ile hazırlanan kriterler çerçevesinde TOPSIS yöntemi ile performanslarının belirlenmesi ve performans puanları ile hisse senedi başına ödedikleri kar payları ile aralarında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığının tespit edilmesidir.

Anahtar Kelimeler: TOPSIS, Finansal Karar Alma, Performans Analizi, Finansal Oranlar

TÜRKİYE'DE KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK RAPORLAMASININ DURUMU VE ŞİRKETLERİN FİNANSAL PERFORMANS GÖSTERGELERİNİN DEĞİŞİMİ

Prof. Dr. Semra ÖNCÜ*

Doç. Dr. Nilgün KAYALI**

Öğr. Gör. Dr. Filiz YÜKSEL***

**Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F.*

***Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F.*

****Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Domaniç MYO*

ÖZET

Şirketlerin paydaşları arasında hissedarları, çalışanları, tedarikçileri ve müşterileri yer almaktadır. Kurumsal Sosyal Sorumluluğun amacı, iş dünyasının paydaşlarının beklentilerini yasal yükümlülüğünün üzerinde faaliyetlerle karşılaması ve hesap verebilir olmasıdır. Kurumsal Sosyal Sorumluluğun genel kabul görmüş tanımı, işletmelerin bu tür uygulamaları yürütmekte gönüllük ilkesine bağlı olduklarını vurgulamaktadır (Avrupa Komisyonu, 2001). Kurumsal Sosyal Sorumluluk esaslarına göre faaliyet gösteren şirketlerin uzun vadede sosyal, ekonomik ve finansal performansları açısından olumlu etkilerinin olduğu akademik çalışmalarla desteklenmektedir. Böylelikle şirketler finansal raporlarının yanında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlarını da düzenli olarak yayınlamaya özen göstermektedirler. Sorumluluk raporları, yıllık faaliyet raporlarında ya da ayrı raporlarda işletmelerin ekonomik, çevresel ve sosyal faaliyetlerinin boyutlarının gösterildiği işletme içi ve işletme dışı menfaat sahiplerine finansal ve finansal olmayan bilgi sunan raporlardır.

Çalışmamızda Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlamasının ülkemizdeki mevcut durumunu hakkında bilgi verilecektir. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlama yapan şirketlerin içerisinden örneklem seçilerek finansal performanslarının değişimi analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlaması, Finansal Performans

AN ANALYSIS OF CO-MOVEMENT IN THE TURKISH REAL SECTOR CREDIT DEFAULT PROBABILITY AND EARLY WARNING INDICATORS: A CASE OF TURKISH REAL SECTOR

Doç. Dr. Evren BOLGÜN*

Doç. Dr. Barış AKÇAY**

Tunç OYGUR***

**Freelance Business/Financial Consultant*

***Managing Partner-RiskActive*

****Consultant-RiskActive*

ÖZET

Türkiye'nin 2001 finansal krizi sonrasında bankacılık sektöründen başlayarak almış olduğu yapısal önlemler, reel sektöre yönelik kredi imkanlarını uzun bir süre olumlu yönde etkilemiştir. Ancak 2008 global konut krizi sonrasında değişen finansal borçlanma imkanları ile Türk Reel sektörünün hızla yükselen döviz yükümlülükleri yerel finansal kırılabilirlikleri arttırmıştır. Bu ilişkinin ortaya konması için reel sektörün temerrüt olasılıklarının tahmin edilmesi gerekmektedir. Belirsizliğin yönetilmesi için, kredi risk göstergeleri ile sektörel temerrüt tahminleri arasındaki dinamik bağlantının belirlenmesi önem taşımaktadır.

Araştırma kapsamında; ilk olarak, 2001-2017 döneminde BIST-100 içerisindeki bankacılık sektörü hariç tüm reel sektör firmalarının üç aylık konsolide bilanço verileri ve borsa piyasa değerleri dikkate alınarak firma temerrüt olasılıkları hesaplanmıştır. İkinci aşamada ise, elde edilen tahmin verileri ile reel sektör firmalarının sektörel bazda gerçekleşen temerrüt verileri arasındaki dinamik ilişkiler incelenmiştir. Daha sonra bu verinin kredi riski öncü göstergesi olarak kabul edilen Reel/Bankacılık sektörleri ve Türkiye CDS değerlerini arasındaki ilişkileri analiz edilmiştir.

Temerrüt olasılıklarının hesaplanmasında Merton (1974) tarafından geliştirilen opsiyon fiyatlama modeli temelli değerlendirme metodolojisi baz alınmıştır. Firma temerrüt olasılıkları ile CDS fiyatlamaları arasındaki doğrusal eşbütünleşme (cointegration) ve doğrusal olmayan dinamik dalgacık analizi (wavelet coherence) yaklaşımları ile ilişki düzeyleri analiz edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Kredi Temerrüt Olasılığı, CDS, Eşbütünleşme, Dalgacık Analizi*

THE MEASUREMENT OF SUBJECTIVE WELL-BEING IN HAPPINESS ECONOMICS

Asst. Prof. Hatime KAMILÇELEBİ*

**Kırkaleli University*

ABSTRACT

All humans want a satisfying life for themselves. In this study I start with a conceptual analysis and focus on subjective well-being in the sense of life-satisfaction. Subjective well-being is the scientific name for how people evaluate their lives. There are three main concepts of subjective well-being in the happiness economics literature. These are evaluation, experience, and eudaemonia. There are some major challenges to the use of subjective well-being measures. I describe how that concept is measured. Meanwhile, I provide an overview of the research findings on differences in life-satisfaction between nations. I regard the consequences of more or less happiness in nations. I also provide some specific recommendations about rigorously what questions should be asked in large-scale surveys, and these recommendations have been taken up by the Turkish Statistical Institute in Turkey.

Key words: Happiness, Subjective Well-Being, Happiness Scale, Happiness Economics.

EKONOMİK KRİZ DÖNEMLERİNDE TÜKETİCİ DAVRANIŞI

Dr. Öğr. Üyesi Fatih ANIL*

*Nişantaşı Üniversitesi

ÖZET

Kriz, önceden öngörülemeyen bazı gelişmelerin makro düzeyde ülkeleri mikro düzeyde ise işletmeleri zor duruma düşürmesidir (Aktan ve Şen, 2000,s.1). Aslında birden bire ortaya çıktığı ve öngörülemediği söylene de krizin geleceği önceden hissedilebilir. Bu noktada krizin gelişim sürecini bir hastalığın gelişim sürecine benzetmek hiç de yanlış olmaz. Hastalığa ilişkin ilk belirtiler ne kadar erken fark edilir ve önleyici tedavi ne kadar erken başlarsa, hastalık süreci engellenir ya da kolay atlatılır.

Bir ülkede yaklaşmakta olan krizin en önemli göstergesi cari açığıdır. Fischer, 2001 yılı başında yayınladığı bir tebliğde cari açığın bir kriz nedeni olduğunu, gerçekleşen cari açığın beklenen cari açıktan büyük olması yaklaşan bir krizin habercisi olduğunu vurgulamıştır (Fischer, 2001). Türkiye ekonomisi içerisinde özellikle üzerinde durulması gereken Kasım 2000 krizi öncesi cari açık önemli derecede artmıştı. 2000 yılı içerisinde cari işlemler açığı 9 milyar 765 milyon dolar olarak gerçekleşmişti. Bu oran 1999 yılına göre % 618 oranında daha büyüktü (www.hurriyet.com.tr 30.03.2018).

Krizin bir diğer habercisi ise Euro piyasalarında Türkiye tahvillerinin fiyatlarının düşmesi ve faizlerinin artması oldu. Faizin belirli bir seviyeye gelmesi ile birlikte yabancı yatırımcıların bu tahvilleri elden çıkarması merkez bankası döviz rezervlerini olumsuz etkiledi (Uygur, 2001, s.16-17). Bu öncü belirtilerin ardından 22 Kasım'da faiz oranlarındaki aşırı yükselme ile birlikte kriz kendini gösterdi. Yaşanan likidite sorunu birçok bankanın batmasına neden oldu. Banka müşterileri zor durumda kaldı. Kriz IMF den alınan kredi ile atlatılabildi.

Şubat 2001 de yaşanan ve "anayasa kitapçığı krizi" olarak da anılan ikinci krizi siyasi belirsizlik nedeni ile piyasada güven kaybının oluşmasına neden oldu. Cumhurbaşkanı ve Başbakan arasında yaşanan tartışmanın basına yansımaya piyasalar tepki verdi. Borsa düşerken faizler yükseldi, işsizlik ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar arttı.

Kriz dönemlerinde tüketiciler kendilerini güvende hissetmezler bu nedenle de beklemeyi ve harcamalarını kısmayı tercih ederler. Tüketim alışkanlıklarını değiştirirler. Bu da piyasaları olumsuz etkiler. Çünkü tüketicilerin moral seviyesi, piyasalar açısından en önemli faktördür.

Bu noktada her geçen gün "nöroekonomi" ve "nöropazarlama" kavramları gün geçtikçe önem kazanıyor. Claremont Graduate Üniversitesi'nde Prof. Paul J. Zak "nöroekonomi" konusunda araştırmalar yapmaktadır. Zak'ın araştırmaları insanların beynindeki satın alma düğmesinin nasıl çalıştığı üzerinde yoğunlaşmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, insan beyninde oksitosin olarak adlandırılan hormon vasıtasıyla güven duygusu ile birlikte kişilerin olumlu kararlar

vermesini sağlıyor. Piyasaların devamlılığının sağlanması için insanlarda oksitosin hormonunun salgılanmasının sağlanması gerekiyor.

Özetlemek gerekirse Zak, araştırmalarında nöroekonominin ekonomik büyümede en önemli faktör olarak “güven” konusu üzerinde yoğunlaşır. Söz konusu çalışmalara göre toplumda güven ve huzur ne kadar yüksekse ekonomik faaliyet ve alışveriş o kadar fazla gerçekleşir. Kişilerin alışveriş motivasyonunun harekete geçmesi bünyede bulunan oksitosin hormonuna bağlı, bu hormonun artışı güven ve istikrarla doğrudan orantılıdır (Anıl, 2016, s.103).

Tüketiciler için güven ne kadar önemli ise piyasalar için de Tüketici Güven Endeksi ve tüketici talebi o kadar önemlidir. Olumlu düşünce ve güven seviyesi, Tüketici Güven Endeksi olarak adlandırılan veri, yüksek seviyesini korudukça alışveriş ve yatırımlar artmaya devam edecektir. Tüketici talebinin artması piyasaları canlandıracaktır.

Tüketicilerin satın alma davranışlarına daha geniş değinmek gerekirse; ihtiyacın hissedilmesi ile birlikte tüketici satın alacağı ürünü araştırmaya başlar. Ürün ya da hizmet hakkında bilgi toplar, alternatif ürün ya da hizmetleri değerlendirir. Aralarında seçim yapar ürün ya da hizmeti satın alır.

Fakat kriz dönemlerinde durum farklıdır. Tüketiciler eğlence, seyahat ve tatil gibi ihtiyaçlarından vazgeçer ya da kısıtlar. Netflix, Tivibu, Dsmart, Digitürk gibi normal televizyon yayınından daha fazla olanaklar sunan uygulamalar daha fazla kullanılmaya başlar.

Ekonomiler özellikle makro anlamda gelişmeler siyasi ve devlet yönetimindeki beklentilere göre şekillenir. Makro anlamda tüm gelişmeler mikro şekilde şirketler ve faaliyetleri üzerinde etkili olur (Anıl, 2016.s.47). Dolayısıyla siyasi iktidar ve ekonomik politikalara duyulan güven tüketicileri normal satın alma davranışı sergilemeye yönlendirir. Toplumda sosyal, ekonomik ve politik açıdan güven duygusunun tüketiciye verilmesi, tüketicilerdeki olumlu düşünce, güven seviyesi ve tüketici güven endeksi yüksek seviyesinin korunmasını sağlar. Bu verilerdeki yüksek seviye korundukça piyasalardaki canlılık devam eder. Arz talep dengesi korunur. Yeni yatırım alanları ve yeni pazarlar oluşur. Yeni yatırımlar istihdamın artmasına yardımcı olur. Morallerin yüksek olduğu bu ekonomik ortamlar büyümeye önemli katkı sağlar.

KAYNAKÇA

Aktan, Coşkun.Can.& Hüseyin, Şen.,(2001), “Ekonomik Kriz: Nedenler ve Çözüm Önerileri”. Yeni Türkiye Dergisi Ekonomik Kriz Özel Sayısı 42:1225-1230.

Anıl, Fatih., (2016), “Pazarlamadan Perakendeye Hayata Dair”, İstanbul, Yakamoz Yayınları.

Fischer, Stanley (2001), “Exchang Rate Regimes: Is The Bipolar View Correct?”, paper presented at the Amercan Economic Association Meeting, New Orleans, January 6.

Uygur, Ercan., (2001), “Krizden krize Türkiye: 2000 Kasım ve 2001 Şubat Krizleri”, Ankara, Türkiye Ekonomi Kurumu.

Zak, Paul J., (2013), “The Moral Molecule:How Trust Works”, Plume; Reprint edition. <http://www.barem.com.tr/dogru-fiyat-imaji-fiyattan-onemli/> (10.03.2018).

<http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/2000-yilinda-cari-acik-9-7-milyar-dolar-39229756> (30.03.2018)

<https://www.capital.com.tr/finans/bankacilik/tuketicinin-kriz-tercihi> (04.03.2018).

FAİZSİZ FİNANS SİSTEMLERİ TOPLAM VARLIKLARI İLE İSLAMİ HİSSE SENETLERİ ENDEKSLERİ (DJIMI) ARASINDA NEDENSELLİK ANALİZİ

Bilge ÇİPE*

Prof. Dr. Alper ASLAN**

Dr. Öğr. Üyesi Azize ESMERAY***

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat ABD, Doktora Öğrencisi*

***Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

****Erciyes Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi*

ÖZET

Küresel mali kriz sırasında bankacılık sisteminin çöküşünün, “reel ekonomi” üzerindeki olumsuz etkilerinden dolayı Dünya’da geniş çaplı bir çözülme yaşanmıştır. IFSB (Islamic Financial Services Board) raporlarına göre bu dönemde krizden en az zararlı çıkan finans kurumları İslami Finans Sektörü (İFS) olmuştur. Bugün İslami Finans Sektörünün dünya çapındaki toplam varlığı 2 Milyon ABD doları aşarken bu rakam toplam banka varlıklarının %15’i gibi bir rakama denk gelmektedir. Faaliyet gösteren İFS’ler önemli ölçüde genişlemiş ve sistematik olarak önemli banka statüsüne ulaşmıştır. Bu bankaların İslami ilkelerin yapısal, hukuki ve operasyonel nüanslarının farkında olan etkili iyileştirme ve çözümleme çerçevesine sahip olması ise son derece önemli bir kuraldır. Gerek ürün çeşitlenmesi gerekse işlem hacimlerinin küresel boyuta taşınması ile İFS’ler yetki alanlarını daha da genişleterek Down Jones İslami Menkul Kıymet Endeks sistemine dahil olarak büyük işlemlerin görüldüğü bir piyasa haline gelmiştir. Bu sistemde yetki alanı dışına çıkmadan belirli kriterler eşliğinde yapılan alım satım faaliyet hacmi her geçen gün artmaktadır.

Bu çalışmada İslami Bankaların toplam varlıkları ile Down Jones Hisse Senetleri Endeksleri arasındaki ilişki araştırıldı. 2013- 2017 yılları arasında 5 İslam ülkesinde (BAE, Endonezya, Kuveyt, Malezya, Türkiye), faaliyet gösteren katılım bankalarının toplam varlıkları ile İslami Hisse Senetleri Endeksleri (DJIMI) arasındaki nedensellik ilişkisi panel ARDL testi ve Granger nedensellik testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre her iki değişken arasında uzun dönemde pozitif ve anlamlı kısa dönemde pozitif ama önemsiz bir ilişki tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Faizsiz Finans Kurumları, İslami Hisse Senetleri Endeksleri panel ARDL

AN ANALYSIS ON THE EFFECTS OF MONEY SUPPLY ON EMPLOYMENT IN G7 COUNTRIES

Mustafa Emre ERTUĞRUL*

Prof. Dr. Alper ASLAN**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Social Sciences Institute, Branch of Economy, PhD Student*

***Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Economic and Administrative Sciences, Department of Economy*

ABSTRACT

The monetary policy is implemented by the central bank to increase production level and employment and to sustain price stability. Throughout history, countries is desired extremely full employment level. However, there are thoughts which it will be beneficial to be a certain unemployment level for good transaction of the market even though it is desired full employment level in countries. In this paper, it is analyzed whether it is cointegration between money supply and employment based on a panel data set covering G7 countries during the period 1990-2016. Used test is Wester Lund (2007) Panel Error Correction cointegration test. Results show that the null hypothesis should be rejected. So, this case indicates that there is a relationship between money supply and employment in the long term.

Keywords: Money Policy; Employment; G-7 Countries

JEL Classification: E24; E52; O57

PORTFÖY YÖNETİMİNDE SHARPE ORANI İLE OPTİMİZASYON UYGULAMASI VE MONTE CARLO SİMÜLASYONU

Dr. Öğr. Üyesi Sonat BAYRAM*

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ**

**İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İşletme Bölüm Başkanı*

***Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Müdür V.,*

ÖZET

Sharpe Oranı ile birim başına düşen risksiz getiri oranı üzerinde elde edilecek getirinin maksimizasyonu yoluyla portföyler optimize edilebilmektedir. Böylece, portföye alınacak varlıkların seçiminde Sharpe Oranı'nın maksimize veya minimize edilmesi yoluyla portföydeki varlıkların dağılımı değiştirilmekte ve gelecekteki getiri potansiyeli öngörülebilmektedir. Başlangıçta portföye alınan hisse senetlerinin ağırlıkları eşitlenerek portföyün getirisi sıfıra eşitlenmiş, ardından ağırlıklar optimizasyon modellemesi ile değiştirilerek en uygun dağılımın yaratılması hedeflenmiştir. Bu noktada hisse senetlerinin 2017 ve 2018 yılı Varyans ve Kovaryans Matrisi çıkarılarak portföy riski hesaplatılmış, ardından beklenen getiri, standart sapma ve sharpe oranı baz alınarak optimal portföy dağılımı tahmin edilmiştir. Beklenen getiri oranı ve optimal portföy dağılımı tahmin edildikten sonra elde edilen bulgular ışığında portföyün yıllar itibarıyla getirisi Monte Carlo Simülasyonu ile %5 ve %25'lik dilimler dahilinde ve 30 yıllık yatırım süresi ile 1000 rakamlı iterasyon ile hesaplatılmış ve portföyün 30 yıl sonundaki getirisi bulunmuştur. Yıllık ortalama % 54'lük BİST 30 portföyü getirisi elde edilmiş ve 100.000 TL başlangıç yatırım düzeyi ve yıllık 10.000 TL ilave yatırım tutarı ile 30 yılın sonunda medyan 58.148 Milyon TL portföy getirisi elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sharpe Oranı, Optimizasyon, Monte Carlo Simülasyonu, İterasyon

Jel Kodları: G11, G12, G13

KARMAŞIKLIK TEORİSİNİN İKTİSADİ DÜŞÜNCEYE ETKİSİ VE KÜRESEL FİNANS SİSTEMİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR YAKLAŞIMLAR

Dr.Öğr.Üyesi Pınar YARDIMCI*

Prof. Dr. Zeynep KARAÇOR**

Öğr. Gör. Sevilay KONYA***

Doç. Dr. Fatih MANGIR****

**Selçuk Üniversitesi Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

*** Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

****Selçuk Üniversitesi, Taşkent Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü*

*****Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü*

ÖZET

Karmaşık sistemler asimetrik bilgi ve ahlâki risk sorunlarına neden olarak serbest piyasa ekonomilerinde sistemik risklere elverişli bir ortam yaratmaktadır. Finansal sistem bu durumdan en çok etkilenen sektörlerin başında gelmektedir. Finans piyasalarının istikrarsızlığı, küreselleşme sürecinde reel ekonomiyi de içine alacak şekilde dengesizlik üretmekte, sürdürülebilir ve kapsayıcı ekonomik büyüme ve kalkınma çabalarına büyük zarar vermektedir. Bu süreçte özellikle 21. Yüzyılın küresel ekonomik krizlerinin doğası ve geleneksel ekonomik politika önlemlerinin sonuçları, yerleşik iktisat kuramları çerçevesinde kestirilemez ve açıklanamaz hale gelmiştir. Karmaşıklık teorisi iktisat dışı alanlarda (doğal bilimler) gelişmesine rağmen, kuramsal modelleme yaklaşımları iktisadi analizi de etkilemiştir. Ekonofizik bu alanda gelişen bir akademik söylem açısı sunmaktadır.

Bu çalışmada karmaşıklık teorisi temelinde küresel ekonomik istikrarsızlıkların doğası ele alınacak ve asimetrik bilgi ve ahlâki riskin neden olduğu ulusal ve küresel finans sorunları analiz edilecektir. Bu çerçevede, G20 Veri Açıkları Girişimi gibi küresel ölçekteki kurumsal önlemler ve Türk finans sistemindeki uygulamalara yer verilecektir. Çalışmanın küresel ekonomik sistem sorunlarına bakış açısında hem akademik hem de entelektüel düzeyde, bütüncül ve uyarlanabilir bir iktisadi düşünce anlayışının benimsenmesi ihtiyacına katkıda bulunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Karmaşıklık teorisi, küresel finans sistemi, asimetrik bilgi, ahlâki risk

TÜKETİCİLERİN ALIŞVERİŞ SÜRECİNDE ÇOKLU KANAL KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARI: DİJİTAL VE FİZİKSEL KANALLAR ARASINDAKİ GEÇİŞ NEDENLERİ

Prof. Dr. Süphan NÂSIR*

Meri Taksi DEVECİYAN**

**İstanbul Üniversitesi*

***İstanbul Üniversitesi, Doktora Öğrencisi*

ÖZET

Perakendeciler gün geçtikçe gelişen teknolojilere uyum sağlamak ve tüketici satın alma davranışlarına uyum gösterebilmek adına, internet satışı yapabilmek için çabalarını hızla arttırmakta ve e-ticaret ekosistemine katılmaktadırlar. Tüketiciler ise; yoğun rekabetin ve teknolojiye bağlı hızlı gelişmenin yaşandığı dünyamızda, mobil cihazlar ve internetin yaygın kullanımı ile birlikte tek bir kanaldan satın alma deneyimi yerine birden fazla kanalı bir arada kullanarak beklentilerine cevap verebilecek en uygun kanalı kullanmaya yönelik alışveriş deneyimi yaşamak istemektedirler. Günümüzde tüketiciler internetten araştırıp internetten satın alım gerçekleştirdikleri gibi internetten araştırıp mağazadan satın alabilmekte (webrooming) ya da mağazada ürünü inceleyip internetten satın (showrooming) alabilmektedirler. Bu araştırmanın amacı tüketicilerin alışverişlerinde çoklu kanal kullanma eğilimlerini belirlemek başka bir deyişle alışveriş sürecinde dijital ve fiziksel kanallar arasındaki geçiş nedenlerini ortaya koymak ve çoklu kanal kullanımına yönelik tutumlarını incelemektir. Araştırmanın verileri online anket ile elde edilmiştir. Araştırmaya 377 kişi katılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, ankete katılanlar alışveriş süreçlerinde hem mağaza hem de internet ortamında araştırma yapmanın, ürün hakkında çok daha bilgi sahibi olunmasını sağladığını belirtmişlerdir (3.89). Öte yandan, ürün ile ilgili mağazadan edinilen bilginin, internetten edinilen bilgiye göre daha faydalı olarak görülmesi ile ilgili çok da güçlü algılarının olmadığı (2.92) görülmüştür. Ankete katılanların alışveriş süreçlerinde daha çok internetten araştırma yapıp mağazadan satın alma (webrooming) (3.12) eğilimlerinin mağazada ürünü inceleyip internetten satın alma eğilimlerinden (showrooming) (2.91) daha yüksek olduğu görülmüştür,

Anahtar Kelimeler: Çoklu kanal, Mağaza alışverişi, Showrooming, Webrooming, İnternet alışverişi

TÜRKİYE'DE ENERJİ İTHALATININ BÜYÜMEYE ETKİSİ: BİR NEDENSELLİK VE EŞ BÜTÜNLEŞME ANALİZİ

Dr. Öğr. Üyesi M. Said CEYHAN

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAMACI

Arş. Gör. Mehmet Akif PEÇE

**Bartın Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü*

***Bartın Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü*

****Bartın Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü*

ÖZET

Bir ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında temel bir gösterge olan enerji, ekonomik büyümeye de katkı sağladığından dolayı önemli bir gelişmişlik ölçütüdür. Türkiye, enerji ithal eden bir ülke olduğu için, enerji, kilit bir öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de enerji ithalatının ekonomik büyüme üzerine etkisini incelemektir. Bu kapsamda, 1960-2016 yıllarına ait veriler nedensellik, eş bütünleşme ve DOLS analizleriyle test edilmiştir. Çalışmanın sonucuna göre, iki değişken arasında uzun dönemli eş bütünleşik bir ilişki tespit edilmiştir. Yapılan nedensellik analizinde, uzun dönemde enerji ithalatından ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensel ilişki bulunmuştur. DOLS sonuçları da bu nedenselliği desteklemektedir. DOLS tahmincisine göre, enerji ithalatındaki 1 birimlik artış, ekonomik büyümeyi 1,17 birim arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enerji ithalatı, ekonomik büyüme, eş bütünleşme analizi

TÜRKİYE'DE EKONOMİK BÜYÜME'NİN BEŞERİ SERMAYE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİR NEDENSELLİK VE EŞ BÜTÜNLEŞME ANALİZİ

Arş.Gör. Mehmet Akif PEÇE*

Dr. Öğr. Üyesi M. Said CEYHAN**

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet KAMACI***

**Bartın Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü*

***Bartın Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü*

****Bartın Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü*

ÖZET

Özellikle sanayileşmesini tamamlamamış olan gelişmekte olan ülkelerde beşeri sermayenin önemli göstergelerinden olan eğitim düzeyleri, ülkelerin ekonomik büyümelerinde önemli bir yer tutmaktadır. İçsel büyüme teorileri ile gündeme gelen beşeri sermaye büyüme ilişkisi literatürde genellikle beşeri sermaye göstergelerinin büyümeyi tetiklediği yönündedir. Fakat ülkelerin ekonomik büyümelerinden beşeri sermayeye yönelik nedensellik ilişkileri de teori de karşılaşılan bir durumdur.

Çalışmada değişkenler arasındaki ilişkinin yönü ve derecesini ortaya koymak amaçlanmıştır. Uygulama kısmında 1971-2015 dönemlerini kapsayacak şekilde Türkiye'de okullaşma oranı ile kişi başına düşen milli gelir rakamları analiz edilmiştir. Yapılan VECM nedensellik testi sonucunda kişi başına düşen milli gelirden okullaşma oranına doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi bulunmuştur. Ayrıca incelenen dönemde Dinamik En küçük Kareler Yöntemiyle (DOLS) yapılan katsayı tahmin sonuçlarına göre KBMH'daki %1'lik artış okullaşma oranını % 0.048 oranında artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beşeri Sermaye, Okullaşma Oranı, Kişi Başına Düşen Milli Hasıla, Büyüme

FİNANSAL GELİŞME VE ENERJİ TÜKETİM İLİŞKİSİNİN ANALİZİ: BRICS ÜLKELERİNDEN ÖRNEK

Tuba HANİFİ*

Prof. Dr. Alper ASLAN**

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat A.B.D. Doktora Öğrencisi*

***Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölüm Başkanı*

ÖZET

Gelişmekte olan ülke ekonomilerinde finansal gelişme ve enerji tüketim ilişkisi önemlidir. Çünkü finansal gelişme, ülkelerin finansal ekonomik sistemlerini etkileyerek bankacılık sektörü ve hisse senedi piyasalarının gelişmesini desteklemektedir. Bu durum hızla büyüyen ekonomilerde aynı zamanda enerji talebini etkileyebilmektedir. Son dönemde ekonomik kalkınmalarıyla gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan BRICS ülkelerinin hem hızla büyüyen ekonomileri hem de buna bağlı olarak artan enerji talepleri dikkat çekmektedir. Bu çalışmada 1995-2014 dönemini kapsayan BRICS ülke (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) ekonomilerinde finansal gelişmenin enerji tüketimi üzerindeki etkisi incelenmektedir. Serilerin durağanlık ilişkisi için Levin, Lin ve Chu (2002) panel birim kök testi yapılmıştır. Finansal gelişme göstergelerinden; hisse senedi piyasası ve bankacılık sektörü PCA yöntemi kullanılarak iki değişken ile ölçülmüştür. Finansal gelişme ve enerji tüketimi ilişkisini açıklamak için panel VAR yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlara göre finansal gelişme ve enerji tüketimi arasında olumlu bir ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Finansal gelişme, enerji tüketimi, BRICS, panel VAR.

PARA ARZI VE ENFLASYON İLİŞKİSİNİN ANALİZİ: G7 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

Lütfi BİÇİMVEREN*

Prof. Dr. Alper ASLAN**

* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat A.B.D. Doktora Öğrencisi

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölüm Başkanı

ÖZET

Klasik iktisadi düşünce topluluğunda benimsenen paranın yansızlığı ilkesi ile para arzının arttırılması kısa vadede paranın dolanım hızına ve gelire etki etmeyeceği varsayılarak enflasyona sebep olacağı iddia edilmiş ve çalışmalar bu kuram üzerinden yapılmıştır. Ancak küreselleşen piyasalarla birlikte ekonomilerde geçmiş yıllarda olmayıp günümüzde ortaya çıkan ve ekonomiye etki eden faktörlerin hesaba katılarak bu kuramın günümüz şartlarında sınanması hedeflenmiştir. Buna göre G7 ülkelerinin panel veri yöntemiyle, para arzı verileri ile yine aynı ülkelerin enflasyon verileri ve bilgi iletişim teknolojilerine yapılan yatırımlar değişkeni kullanılarak bu değişkenler arasındaki ilişkinin panel VAR metoduyla açıklanması hedeflenmektedir. Yapılan analizler sonucunda M1 ve M2 para arzı ile enflasyon arasında pozitif, M3 para arzı ve bilgi iletişim teknolojilerine yapılan yatırımlar ile enflasyon arasında negatif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çalışma değişen ekonomik koşulların enflasyonu nasıl etkilediğine yönelik soruların bu alandaki cevaplarının yansıtılması açısından ilgili literatüre katkı yapacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler : *Miktar Kuramı, Para Arzı, Enflasyon, BİT*

Jel Kodları : E510, E310, B120

REZERV OPSİYON MEKANİZMASI VE FAİZDE İSTİKRAR

Prof. Dr. Sadi Uzunoğlu*

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ALTUNTAŞ**

Dr. Öğr. Üyesi Sonat BAYRAM***

* *Trakya Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İktisat Politikası Anabilim Dalı*

***Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu*

****İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi*

ÖZET

Bankaların bankası olarak aldığı kararlarla birçok makroekonomik büyüklük üzerinde etki meydana getiren Merkez Bankaları, küresel piyasalarda yaşanan gelişmeler doğrultusunda geleneksel araçların yanında çok sayıda geleneksel olmayan para politikası aracıyla piyasaya müdahale etmektedir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın kullandığı bu politika araçlarından birisi de rezerv opsiyon mekanizmasıdır. Karşılıklar politikası dahilinde kullanılan bu aracın birçok ekonomik değişken üzerinde etki oluşturmaları beklenmektedir.

Bu doğrultuda rezerv opsiyon mekanizması ile brüt uluslararası rezervler, aylık ortalama döviz kuru, Tüketici Fiyat Endeksi, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi ve tüketici güven endeksi verileri kullanılarak oluşturulan analizler ile söz konusu politika aracının etkinlik düzeyi sorgulanmıştır.

Sonuç olarak rezerv opsiyon mekanizmasının ölçümlenen değişkenler üzerinde bir ay gibi kısa vadeli bir etki süresine sahip olduğuna; bununla birlikte söz konusu etkinin beşinci aydan itibaren durağan bir seyir izlediği sonucuna ulaşılmıştır. Mekanizmanın etki süresi kısa olsa da fiyat istikrarının ve finansal istikrarın sağlanmasında bir geçiş aracı olarak kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rezerv Opsiyon Mekanizması, Faiz, Merkez Bankası, Tüketici Fiyat Endeksi, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

KREDİ DERECELENDİRME KURULUŞLARININ GÜVENİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ANALİZ

Dr. Öğr. Üyesi Turgay MÜNYAS
Dr. Öğr. Üyesi Özlem ÖZARSLAN SAYDAR

**Okan Üniversitesi*

*** Nişantaşı Üniversitesi*

ÖZET

Kredi derecelendirme kuruluşları, işletmelerin, yerel yönetimlerin ve ülkelerin borç ödeme gücünü ve sahip oldukları ekonomik yapı çeşitli sembollerle ortaya koyan finansal kurumlardır. Finansal piyasalarda derecelendirme sektöründe oligopol bir yapının oluştuğunu görmek mümkündür. Sektör incelendiğinde bir çok derecelendirme kuruluşu olmasına rağmen dünyada sektörün en temel ve hakim aktörleri S&P, Mood's ve Fitch'tir. Mali piyasalarda yatırımcılar kredi derecelendirme kuruluşlarının vermiş oldukları notları inceleyerek yatırım kararı almaktadır. Ancak 2007 – 2008 küresel ekonomik kriz ile birlikte bu kurumlara olan güven azalmıştır ya da sorgulanmaya başlanmıştır. Bu çalışmada Türk finans piyasalarında çalışan finans piyasası çalışanlarının Kredi Derecelendirme Kuruluşlarına olan güvenilirliği anket yöntemi kullanılarak analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Derecelendirme, kredi notu, kredi derecelendirme Kuruluşları

SEÇİLMİŞ OECD ÜLKELERİNDE AR-GE, İNOVASYON YATIRIMLARININ VE EKONOMİK BÜYÜMENİN FİNANSAL GELİŞME ÜZERİNE ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Fatma TEMELLİ*

Dr. Öğr. Üyesi Dilek ŞAHİN**

* Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü

** Cumhuriyet Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, seçilmiş OECD ülkelerinde Ar-Ge, inovasyon yatırımları ve ekonomik büyümenin finansal gelişme üzerindeki etkisini 1995-2015 dönemleri itibarıyla analiz etmektir. Analiz kapsamında, oluşturan değişkenler arasında ve modelde yatay kesit bağımlılığının olup olmadığı test edilmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, yatay kesit bağımlılığını dikkate alan ikinci nesil CADF birim kök testi uygulanmıştır. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisi Konya (2006) nedensellik testi kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçları, değişkenlerde ve modelde yatay kesit bağımlılığının olduğunu göstermiştir. Konya (2006) nedensellik analizi sonucunda, Macaristan ve İngiltere’de Ar-Ge harcamalarından finansal gelişmeye doğru bir nedensellik ilişkisi olduğu görülmüştür. Ayrıca; Macaristan, Çek Cumhuriyeti ve Meksika’da patent başvurularından finansal gelişmeye doğru bir nedensellik ilişkisi bulunmaktadır. Son olarak Meksika ve Çek Cumhuriyetinde ekonomik büyümeden finansal gelişmeye doğru bir nedensellik ilişkisinin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Finansal Gelişme, Ar-Ge Yatırımları, İnovasyon Yatırımları, OECD Ülkeleri.

Jel Kodları: G00, O1, O3, O30.

IERFM

2018 April 12-13-14 Cappadocia

Sponsorlar

**YATIRIM
FINANSMAN**
Değer Katar

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

troy

ITBC

ORKA GROUP
"FASHION IS OUR BUSINESS"

B BATIK
BANKASI

**ÖZEL
GÖZTEPE HASTANESİ**

DETAY YAYINCILIK

Adakale Sokak No: 14/4 Kızılay-Ankara
Tel: 0312. 434 0949 - Faks: 0312 434 3142
web: www.detayyayin.com.tr
e-posta: detayyay@gmail.com

Sertifika No: 13188

ISBN: 978-605-2323-78-6

9 786052 323786

online satış: www.detayyayin.com.tr